

Ús d'Internet per part de l'alumnat d'ESO de les Illes Balears

<monografies>

14

FundacióBit

Fundació balear
d'innovació i
tecnologia

Ús d'Internet per part dels alumnes d'ESO de les Illes Balears

Autoria: Isabel Llodrà-Riera, Francina Mas, Francisca Morey, Anne-Laure Debrix

Any 2016

Alguns drets reservats

Aquesta obra està sota una llicència

Reconeixement-No comercial-Compartir sota la mateixa llicència

Espanya de Creative Commons. Per veure una còpia d'aquesta llicència, visiteu

<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/3.0/es> o envieu una carta a Creative

Commons, 171 Second Street, Suite 300, San Francisco, Califòrnia 94105, USA.

Edita:

G VICEPRESIDÈNCIA
O I CONSELLERIA
I INNOVACIÓ,
B RECERCA I TURISME
/

FundacióBit
Fundació balear
d'innovació
tecnològica

OBSI

Observatori de la societat
de la informació
obsi.ibit.org

Fundació Balear d'Innovació i Tecnologia

Centre Empresarial Son Espanyol

C/ Laura Bassi s/n

07121 ParcBit. Palma, Illes Balears, Espanya.

Telèfon 971 784 730

www.ibit.org

Sumari

1 Introducció i marc teòric.....	6
2 Metodologia.....	8
3 Resultats.....	10
3.1 Accés a Internet.....	10
3.2 Ús d'Internet.....	11
3.3 Competències digitals.....	19
3.4 Situacions de conflicte.....	21
3.5 Entorn del menor.....	42
4 Conclusions.....	46
5 Qüestionari.....	48
6 Referències bibliogràfiques.....	56

Índex de taules

Taula 1: Univers d'anàlisi, segons curs.....	8
Taula 2: Percentatge (%) de respostes obtingudes per curs, segons illa.....	9
Taula 3: Accés a Internet des del centre educatiu, segons dispositiu i ús a les Illes Balears (2016). .	11
Taula 4: Usos d'Internet al centre educatiu (inclou temps d'esbarjo), segons freqüència (Illes Balears, 2016).....	12
Taula 5: Usos d'Internet fora del centre educatiu, segons freqüència (Illes Balears, 2016).....	13
Taula 6: Temps que passen, al dia, a Internet (Illes Balears, 2016).....	14
Taula 7: Webs més visitades, segons freqüència (Illes Balears, 2016).....	15
Taula 8: Apps més visitades, segons freqüència (Illes Balears, 2016).....	17
Taula 9: Com tenen el perfil de la xarxa social que més utilitzen (Illes Balears, 2016).....	17
Taula 10: Moment en que apaguen el mòbil (Illes Balears, 2016).....	18
Taula 11: Competències digitals dels alumnes (Illes Balears, 2016).....	20
Taula 12: Coneixement d'algun cas de ciber-conflicte per part dels alumnes, en el seu centre, durant el darrer any (Illes Balears, 2016).....	21
Taula 13: Diferències significatives conèixer alumnes greument perjudicats, segons la illa (Illes Balears, 2016).....	22
Taula 14: Diferències significatives conèixer alumnes greument perjudicats segons el curs.....	24
Taula 15: Diferències significatives conèixer alumnes greument perjudicats segons el gènere (Illes	

Balears, 2016).....	25
Taula 16: Ciber-conflictes patits pels alumnes durant els darrers 2 mesos, segons freqüència (Illes Balears, 2016).....	26
Taula 17: En els darrers dos mesos, s'has sentit malament per alguna d'aquestes situacions, segons curs (Illes Balears, 2016).....	27
Taula 18: En els darrers dos mesos, s'han sentit malament per alguna d'aquestes situacions, segons gènere (Illes Balears, 2016).....	28
Taula 19: Relació dels menors amb situacions de ciber-conflicte, segons tipus d'implicació (Illes Balears, 2016).....	29
Taula 20: Has estat relacionat amb alguna d'aquestes situacions durant el darrer any, segon illa (Illes Balears, 2016).....	30
Tabla 21: Has estat relacionat amb alguna d'aquestes situacions durant el darrer any, segons curs (Illes Balears, 2016).....	31
Tabla 22: Has estat relacionat amb alguna d'aquestes situacions durant el darrer any, segons gènere (Illes Balears, 2016).....	32
Taula 23: Primera acció que realitzarien, segons ciber-conflicte (Illes Balears, 2016).....	34
Taula 24: Primera acció que realitzaries en cas de conflicte, segons illa (Illes Balears, 2016).....	35
Taula 25: Primera acció que realitzaries en cas de conflicte, segons curs (Illes Balears, 2016).....	37
Taula 26: Primera acció que realitzaries en cas de conflicte, segons gènere (Illes Balears, 2016)....	38
Taula 27: Sentir-se malament, segons nivell d'estudis de la mare (Illes Balears, 2016).....	40
Taula 28: Sentir-se malament, segons edat del pare (Illes Balears, 2016).....	41
Taula 29: Diferències significatives sentir-se malament, segons edat de la mare (Illes Balears, 2015).....	42

Gràfics

Gràfic 1: Accés a Internet des de casa, segons dispositiu i ús (Illes Balears, 2016).....	10
Gràfic 2: Accés a Internet des del centre educatiu, segons dispositiu (Illes Balears, 2016).....	11
Gràfic 3: Usos d'Internet fora del centre educatiu, segons freqüència (Illes Balears, 2016).....	14
Gràfic 4: Temps que passen, a Internet, al dia (Illes Balears, 2016).....	15
Gràfic 5: Webs més visitades, segons freqüència diària (Illes Balears, 2016).....	16
Gràfic 6: Ús de la geolocalització (GPS) del mòbil (Illes Balears, 2016).....	18
Gràfic 7: Coneixement d'almenys 1 cas de ciber-conflicte al seu centre durant el darrer any (Illes	

Balears, 2016).....	22
Gràfic 8: Conèixer 1 o més persones de qui s'han publicat fotos compromeses sense el seu consentiment, segons illa (2016).....	22
Gràfic 9: Alumnes que coneixen algun alumnes greument perjudicat per alguns dels diferents tupis de ciber-conflicte (Illes Balears, 2016).....	25
Gràfic 10: Alumnes que han patit alguns dels 3 abusos citats varies vegades a la setmana, durant els darrers 2 mesos, segon curs (Illes Balears, 2016).....	27
Gràfic 11: Amb qui parlarien quan estan disgustats per alguna cosa (Illes Balears, 2016).....	32
Gràfic 12: A qui contarien si estan patint una situació de ciber-conflicte (Illes Balears, 2016).....	33
Gràfic 13: Actuació davant l'abús a un/a company/a (Illes Balears, 2016).....	39
Gràfic 14: Alumnes que s'han sentit assetjats sexualment, segons edat del pare (Illes Balears, 2016)	41
Gràfic 15: Qui consideren que té més coneixements informàtics (Illes Balears, 2016).....	43
Gràfic 16: A qui demanarien ajuda tècnica per a solucionar un problema amb el seu dispositiu (Illes Balears, 2016).....	43
Gràfic 17: Amb qui contrastarien la veracitat d'un contingut d'Internet (Illes Balears, 2016).....	44
Gràfic 18: A qui demanarien ajuda per a realitzar un treball escolar basat en l'ús d'Internet (Illes Balears, 2016).....	44
Gràfic 19: Amb l'opinió de qui es basarien a l'hora de descarregar una aplicació (Illes Balears, 2016)	44
Gràfic 20: Demanen ajuda als pares si no troben el que cerquen a Internet (Illes Balears, 2016).....	45

1 Introducció i marc teòric

L'any 2014 s'inicia una col·laboració de feina amb el projecte Internet Segura IB, iniciativa de l'Oficina en Defensa dels Drets del Menor (ODDM), l'Institut Balear de la Joventut (IB-Jove), l'Institut per a la Convivència i l'Èxit Escolar (Convivèxit), l'Institut de Seguretat Pública de les Illes Balears (ISPIB), la Guàrdia Civil i el Cos Nacional de Policia, que persegueix l'objectiu de desenvolupar iniciatives per a promoure un ús més segur i responsable de la tecnologia *online* i els telèfons mòbils entre els menors i els joves. Fruit d'aquesta col·laboració iniciada fa dos anys, sorgeix aquesta anàlisi, en la qual Convivèxit, IB-Jove i l'ODDM han aportat la seva experiència i han posat de manifest les seves inquietuds a l'hora de definir l'univers i redactar el qüestionari.

Per a la definició del marc d'estudi, s'han tengut en compte altres estudis duts a terme per diferents institucions que han treballat en aquest sentit, com són:

- *Claves para una cultura TIC en la educación. Familia y TIC*. Estudi realitzat per l'ONTSI en el 2014 i que comprèn a menors de 10 a 13 anys i on es realitza una anàlisi de l'Enquesta sobre accés, ús i percepció de les TIC als centres educatius, destinada a direcció de centres, professors, alumnes i les seves famílies durant el curs 2011-2012.
- *Encuesta sobre hábitos de uso y seguridad de internet de menores y jóvenes en España*. Anàlisi realitzada pel Ministeri d'Interior el 2014, que comprèn les edats que van dels 10 als 17 anys i per a la qual s'ha tengut en compte el punt de vista dels pares i mares i dels menors.
- *Menores de edad y conectividad móvil en España: Smartphones y Tablets*. L'estudi, dut a terme per Protégeles el 2014, s'ha realitzat sobre una mostra de nins i adolescents d'11 a 14 anys i pretén situar els menors en relació al tipus d'aplicacions que descarreguen i les implicacions que té això sobre la seva privacitat, les situacions conflictives i el ciberassetjament.
- Qüestionari TIC, de PISA del 2012, que enquesta l'alumnat de 15 anys d'edat respecte la seva relació amb les Tecnologies de la Informació i la Comunicació (TIC).

Des de l'OBSI, no és la primera vegada que es tracta aquest tema en una publicació, ja a la monografia 12 es parla de seguretat, menors i TIC, i és que el tema està a l'ordre del dia i fan falta dades per Illes Balears per poder planificar polítiques públiques encaminades a millorar l'ús que fan

els menors d'Internet. Els menors, immersos en la societat de la informació, mantenen una relació molt natural amb Internet i amb les TIC en general, però també en aquest context, els menors es poden trobar en situacions d'especial vulnerabilitat, tant per la seva edat, com per la inexperiència, entre d'altres. L'objectiu d'aquesta investigació és analitzar l'ús de les TIC, especialment d'Internet, que fan els alumnes d'ESO de les Illes Balears i es centra en 5 dimensions principals: l'accés a Internet, l'ús d'Internet, les competències digitals, les situacions de conflicte relacionades amb l'ús de la Xarxa i l'entorn del menor.

2 Metodologia

Es tracta d'una investigació empírica, sobre una mostra estadísticament representativa dels centres educatius de secundària d'arreu de les Illes, que es basa en un qüestionari *online*.

L'univers de l'anàlisi són els alumnes d'Educació Secundària Obligatoria (ESO) de les Illes Balears, 4 poblacions (1r ESO, 2n ESO, 3r ESO i 4t ESO) de centres públics, concertats i privats. La mostra ha estat calculada per l'[IAQSE](#) (Institut d'Avaluació i Qualitat dels Sistema Educatiu), el qual ha dut a terme un mostreig polietàpic i estratificat en dues etapes:

- 1a. Selecció aleatòria de centre, proporcionalment a la variable d'estratificació "illa del centre" i proporcionalment a la grandària de cada centre dins cada estrat (Mallorca, Menorca i Eivissa - Formentera).
- 2a. Elecció d'un grup-classe d'entre els diferents grups de 1r, 2n, 3r i 4t d'ESO del centre de forma aleatòria.

El resultat del càlcul de la mostra fou de 2.843 alumnes, de 30 centres: 20 de Mallorca, 5 d'Eivissa, 4 de Menorca i 1 de Formentera. La mostra final ha estat de 2.696 respostes al qüestionari, de 21 centres de Mallorca, 5 d'Eivissa, 4 de Menorca i 1 de Formentera, 31 centres en total.

	Alumnes	Centres
1r ESO	11.651	154
2n ESO	11.121	154
3r ESO	10.214	156
4t ESO	8.874	156

Font: IAQSE 2016

Taula 1: Univers d'anàlisi, segons curs (Illes Balears, 2016)

Illa	1r ESO	2n ESO	3r ESO	4t ESO
Eivissa	16,2	17,6	17,6	16,5
Formentera	2,9	2,7	3,2	1,3
Mallorca	71,1	68	64,5	68,4
Menorca	9,8	11,7	14,7	13,8

Taula 2: Percentatge (%) de respostes obtingudes per curs, segons illa.

El treball de camp s'ha desenvolupat durant els mesos d'octubre i novembre del 2016, mitjançant un qüestionari *online* que s'ha anat passant als alumnes dels diferents centres, a través dels dispositius amb els quals comptava cada centre (en algunes ocasions els alumnes han hagut de contestar amb el seu propi *smartphone*). Cal assenyalar que la connexió a Internet de la que disposen els instituts i centres de secundària on s'ha realitzat el treball de camp, ha dificultat molt la feina, degut a la baixa intensitat de la senyal. En alguns centres, el treball de camp ha estat pràcticament impossible degut a la manca de connexió.

Per a la realització del treball de camp, el alumnes han contestat un qüestionari *online*, des de les escoles amb presència dels investigadors. Les preguntes del qüestionari s'han agrupat entorn les següents variables:

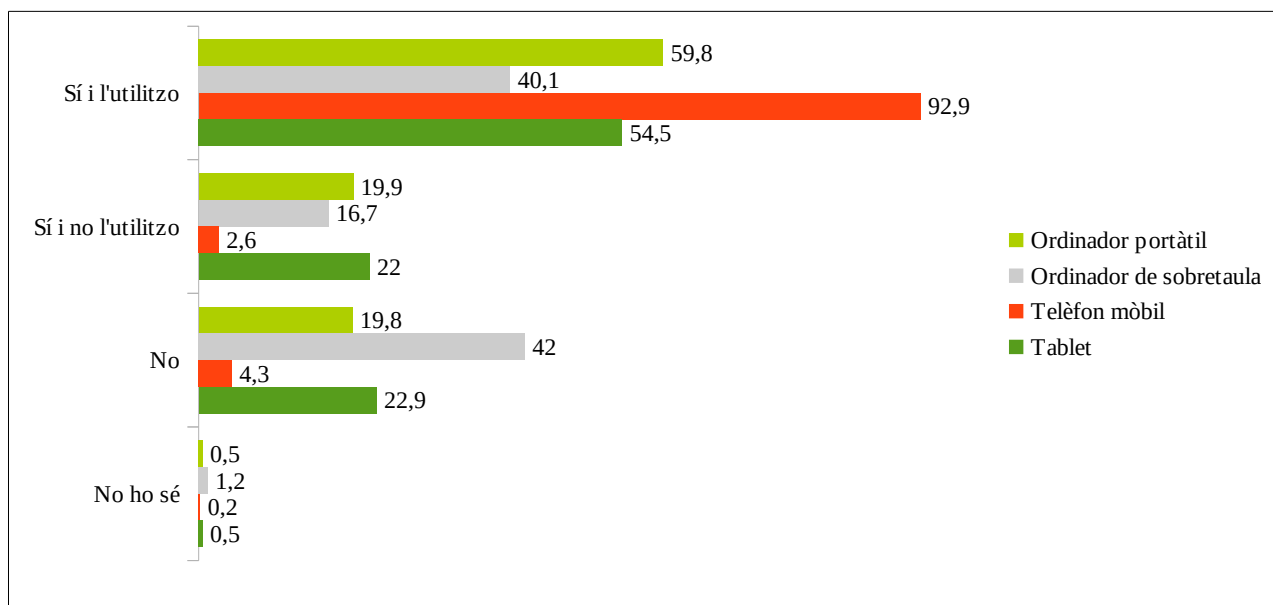
- Variables demogràfiques: edat, gènere, curs i centre educatiu.
- Variables d'accés a Internet: accés des de casa, accés des del centre educatiu.
- Variables d'ús d'Internet: aplicacions, freqüència, dispositius.
- Variables relacionades amb el ciberassetjament.
- Variables sobre competències digitals.
- Variables relacionades amb l'entorn del menor: edat i estudis de pares/ mares/ tutors.

3 Resultats

3.1 Accés a Internet

El telèfon mòbil és l'aparell amb connexió a Internet més utilitzat pels menors des de casa, relegant l'ordinador portàtil al 2n lloc. L'ordinador de sobretaula va desapareixent de les llars a l'hora de connectar-se a la Xarxa i va cedint pas als dispositius de mà, com són les *tablets* i els *smartphones*. Només un 2,6% admet que té accés a Internet des del mòbil a casa però que no l'utilitza i un 42% afirma que a casa no disposa d'ordinador de sobretaula amb accés a Internet.

Gràfic 1: Accés a Internet des de casa, segons dispositiu i ús (Illes Balears, 2016)

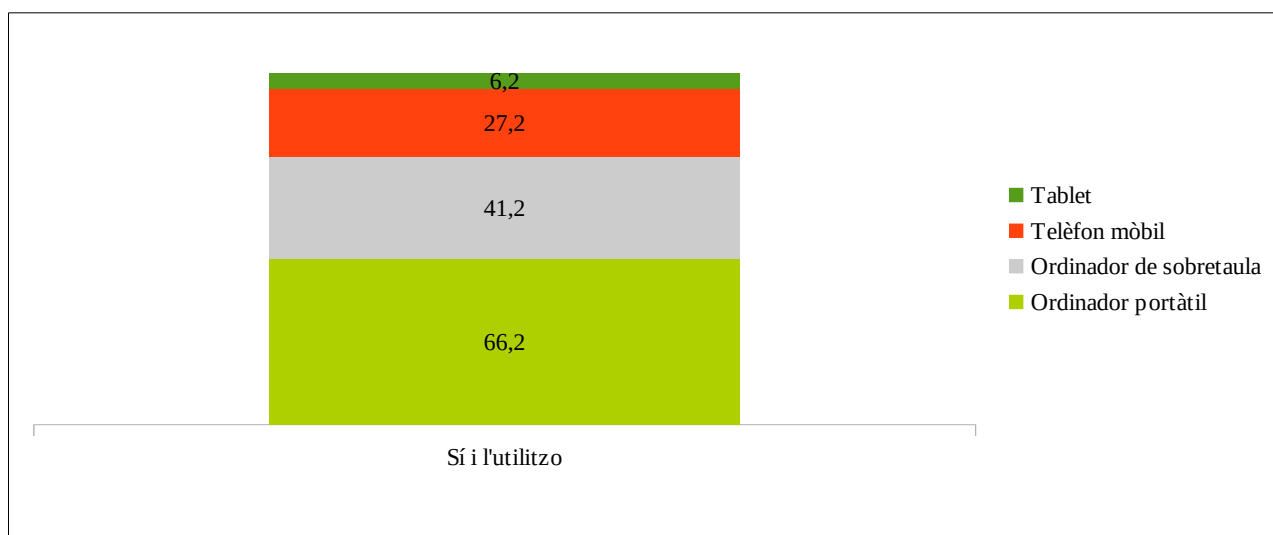

Respecte l'accés a Internet des dels centres educatius, la realitat és ben diferent. Molts dels centres que pertanyen a la mostra, disposen de micro-portàtils proporcionats pel Ministeri, fet que fa que més del 66% dels enquestats afirmen que a l'escola accedeixen a Internet a través d'ordinadors portàtils sobretot, i de sobretaula en segon lloc (41,2%). S'ha pogut observar que alguns centres disposen també d'aules d'informàtica amb ordinadors de sobretaula, des d'on els alumnes es poden connectar a Internet per a la realització de tasques escolars. Gairebé 3 de cada 10 accedeixen a la Xarxa a través del telèfon mòbil, tot i que sigui el temps d'esbarjo o entre classe i classe, ja que no tots els centres permeten el seu ús durant hores lectives, mentre l'ús de les *tablets* és gairebé nul.

	Sí i l'utilitzo	Sí, i no l'utilitzo	No	No ho sé
Ordinador portàtil	66,2	12,9	19,8	1,1
Ordinador de sobretaula	41,2	19,6	37,2	2,1
Telèfon mòbil	27,2	17,6	53,9	1,3
Tablet	6,2	4,9	87	2
Altres	3	1,6	85	10,4

Taula 3: Accés a Internet des del centre educatiu, segons dispositiu i ús a les Illes Balears (2016)

Gràfic 2: Accés a Internet des del centre educatiu, segons dispositiu (Illes Balears, 2016)

3.2 Ús d'Internet

De la publicació "*Indicadores sobre uso de TIC por menores en España*", de l'observatori nacional de les telecomunicacions i la societat de la informació (ONSTI), basat en les dades de l'INE 2016 i que fan referència a menors de 10 a 15 anys de les Illes Balears, es desprenen les dades següents:

El 65% de nines disposa de telèfon mòbil. Respecte la resta de comunitats autònomes, les Balears es troben a la penúltima posició, només per davant de Cantàbria. Mentre el 78% de nins disposa de telèfon mòbil. Respecte la resta de comunitats autònomes, les Illes Balears es situen en 3a posició, només per darrere del País Basc i Extremadura.

En l'ús d'Internet passa just el contrari, el 99% de nines són usuàries d'Internet, col·locant a les Illes Balears en la 3a posició respecte la resta de CCAA i mentre el nombre de nins usuaris d'Internet es situa a la cua, amb el 93%, només per davant d'Extremadura, La Rioja i Ceuta.

Respecte la pròpia anàlisi, si bé s'ha de diferenciar entre els usos que els alumnes realitzen a l'escola i els que realitzen fora, xatejar s'ha convertit en l'acció més realitzada pels estudiants d'ESO.

	Cada dia	Gairebé cada dia	Setmanalment	Mensualment	Mai o quasi mai
Cercar informació relacionada amb l'escola	4	17,3	38,3	21,5	18,8
Cercar informació no relacionada amb l'escola	5,1	7,1	8,2	10,1	69,4
Utilitzar l' <i>email</i>	6,5	12,4	21,7	15,3	44,1
Xatejar	18,7	7,4	3,9	3,3	66,7
Participar a fòrums	1,7	2,2	4,6	7	84,4
Descarregar arxius	5	7,8	14,7	19,1	53,4
Pujar arxius	2,7	6,5	12,4	12,5	65,9
Mirar vídeos, escoltar música	12,6	8,7	12,5	18,8	47,4
Gestionar un blog/ web	1,4	3,2	6,9	8,9	79,6
Utilitzar les xarxes socials	13	7,1	5,5	7	67,4
Escriure comentaris a notícies	2,8	3,7	4,5	7,9	81,1
Jugar	8,7	6,4	8,8	13	63,1
Fer cridades o vídeo-cridades	3,3	4,3	4,8	6	81,6

Taula 4: Usos d'Internet al centre educatiu (inclou temps d'esbarjo), segons freqüència (Illes Balears, 2016)

Molts alumnes comenten que només utilitzen els ordinadors una vegada a la setmana o fins i tot menys i que, per tant, no es connecten gaire a Internet des del centre educatiu. Aquesta pregunta, però, també tenia en compte l'ús dels alumnes durant la jornada escolar, no només durant les sessions sinó també l'ús que poden fer dels seus dispositius, (en cas de que en tinguin i els duguin al centre) ja sigui el temps de classe, el temps d'esbarjo o entre classe i classe. Xatejar és la tasca que concentra un major percentatge pel que fa a l'ús diari, seguit de mirar vídeos i escoltar música en 2n lloc i jugar en 3a posició, essent l'oci l'opció més triada a l'hora d'utilitzar Internet.

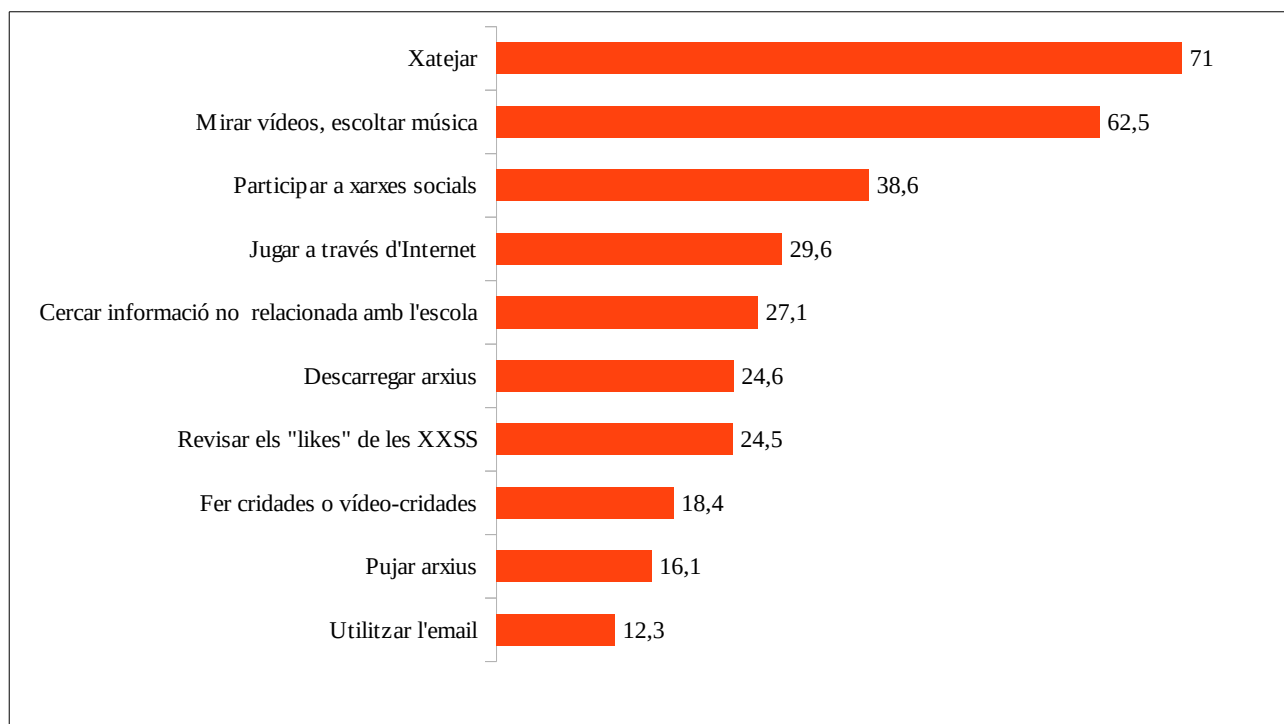
Si reparem en els usos, gairebé 7 de cada 10 admeten que xategen a través d'Internet cada dia, i els usos que el segueixen són mirar vídeos i escoltar música, relegant al 3r lloc l'ús de les xarxes

socials. La cerca d'informació es queda en 5è lloc i per darrere de jugar, fet que fa repensar l'ús que fan els menors d'Internet, deixant enrere la cerca d'informació o el correu electrònic. Els principals usos estan més relacionats una altra vegada amb l'oci i la socialització, que no amb la formació o la curiositat.

	Cada dia	Gairebé cada dia	Setmanalment	Mensualment	Mai o quasi mai
Cercar informació relacionada amb l'escola	5,5	21,5	37,3	20,8	14,9
Cercar informació no relacionada amb l'escola	27,1	27,9	21	11,1	12,8
Utilitzar l' <i>email</i>	12,3	15	25,6	18,7	28,4
Xatejar	71	14,1	5,8	2,4	6,7
Participar a fòrums	6,9	4,5	7	9,9	71,8
Descarregar arxius	24,6	26,2	23,7	14,6	10,9
Pujar arxius	16,1	17,4	22,4	19	25,2
Mirar vídeos, escolar música	62,5	20,4	9,6	3,8	3,6
Gestionar un <i>blog/ web</i>	4,3	3,8	6,7	9	76,2
Utilitzar les xarxes socials	38,6	16,8	11,4	7,5	25,7
Escriure comentaris a notícies	16,2	15,1	14,4	12,8	41,5
Revisar el nombre de <i>likes</i> a les xarxes socials (xxss)	24,5	15,1	15,2	13	32,2
Jugar	29,6	18,8	17,1	12,2	22,3
Fer cridades o vídeo-cridades	18,4	16,4	20,1	15,8	28,8

Taula 5: Usos d'Internet fora del centre educatiu, segons freqüència (Illes Balears, 2016)

Gràfic 3: Usos d'Internet fora del centre educatiu, segons freqüència (Illes Balears, 2016)

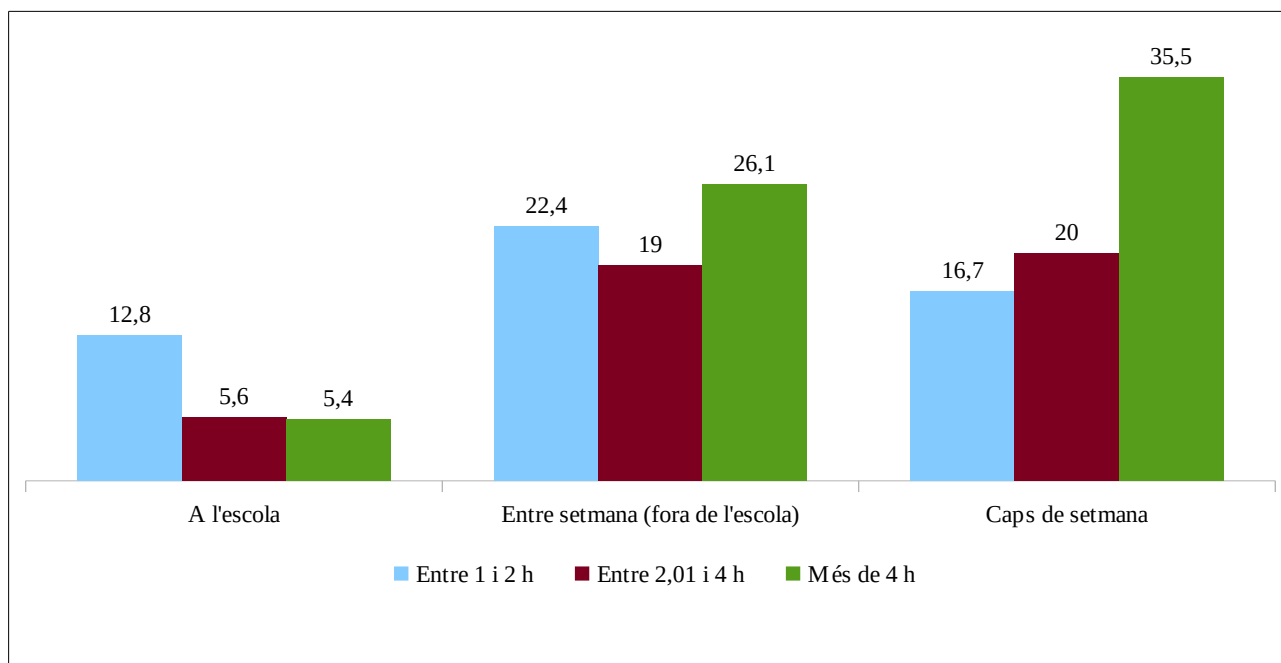

Pel que fa al temps que passen a la xarxa, la majoria es situa en un interval superior a les 4 hores al dia, sobretot els caps de setmana. A l'escola, la majoria hi passen menys de 30 minuts al dia.

	A l'escola	Fora de l'escola (entre setmana)	Cap de setmana
Menys de 30 minuts	22	6,1	4,9
Entre 31 i 59 minuts	21,6	11,8	8,5
Entre 1 i 2 hores	12,8	22,4	16,7
Entre 2,01 i 4 hores	5,6	19	20
Més de 4 hores	5,4	26,1	35,5
No ho sé	13,1	12,8	12,5
No l'utilitzo	19,4	1,8	2

Taula 6: Temps que passen, al dia, a Internet (Illes Balears, 2016)

Gràfic 4: Temps que passen, a Internet, al dia (Illes Balears, 2016)

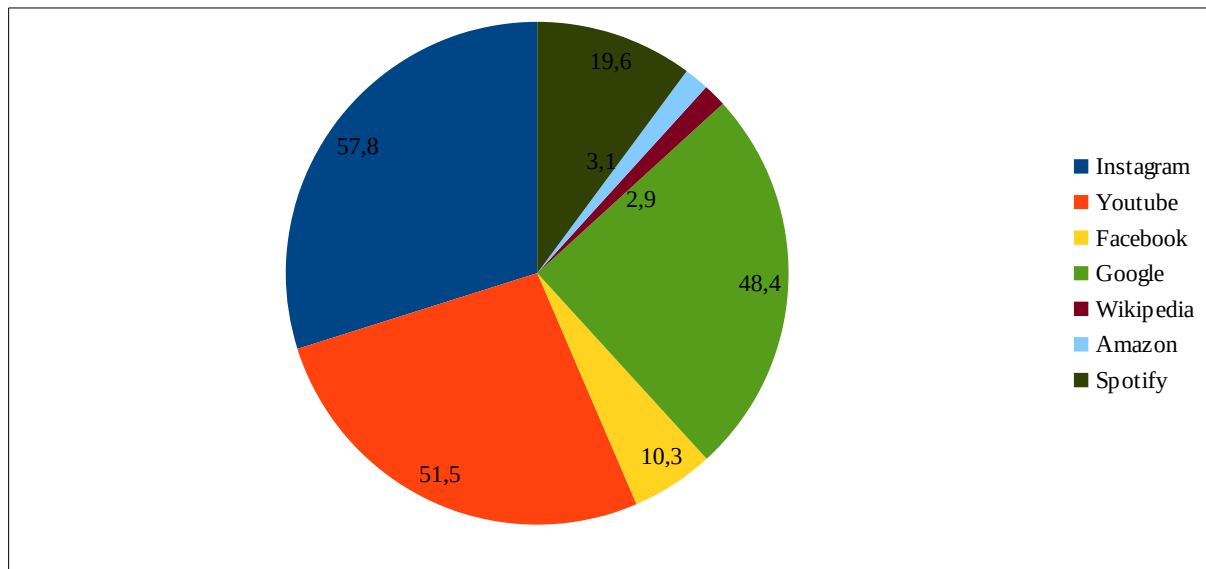

Per tal de demanar les webs més visitades, es va partir del [Top Sites in Spain](#) d'Alexa 2015, i com no està separat per edats, algunes de les webs eren desconegudes pels alumnes. Així, les webs més consultades pels menors enquestats són Instagram en 1r lloc, amb el 57,8% d'alumnes que l'han visitada, seguida del Youtube, canal utilitzat per 1 de cada 2 persones diàriament. A part de les webs que apareixen, a la resposta "Altres", fins a 103 persones han respost que utilitzen Musical.ly, que representa un 4,7% sobre el total de respostes a "Altres" (2.202 respostes) i un 3,8% sobre el total de respostes.

	Cada dia	Gairebé cada dia	Setmanalment	Mensualment	Mai o quasi mai
Wikipedia/ Viquipèdia	2,9	9,3	32,2	34,8	20,8
Facebook	10,3	6,9	9,8	11,4	61,7
Youtube	51,5	25	15,9	5,2	2,3
Amazon	3,1	4,4	12,4	23	57,1
Instagram	57,8	14,3	6,6	3,7	17,7
Google	48,4	26,2	17,1	5,5	2,8
Spotify	19,6	12,4	10,4	10	47,6

Taula 7: Webs més visitades, segons freqüència (Illes Balears, 2016)

Gràfic 5: Webs més visitades, segons freqüència diària (Illes Balears, 2016)

La xarxa social Instagram és també una de les aplicacions més utilitzades entre els alumnes d'ESO de les Illes Balears, però superada per WhatsApp. L'eina de missatgeria instantània WhatsApp és utilitzada pel 75,8% dels alumnes, és a dir, per pràcticament la totalitat dels que afirmen disposar de telèfon mòbil. Els usos de les aplicacions canvien molt ràpidament, especialment en els menors, que han deixat d'utilitzar Snapchat a diari o el Candy Crush. Ara és el moment de WhatsApp, Instagram i Youtube, també de Clash Royale, que tot i no aparèixer en les opcions de resposta, ha estat la resposta a "Altres" més citada pels alumnes, amb 187 respostes, que representen un 8,4% del total de respostes a "Altres" i un 7% del total de respostes. Les apps incloses a aquesta pregunta s'extreuen de les apps més descarregades durant 2015, tenint en compte el blog de [Telefónica Blog Think Big](#).

	Cada dia	Gairebé cada dia	Setmanalment	Mensualment	Mai o quasi mai
WhatsApp	75,8	12,3	5,3	1,9	4,8
Snapchat	33	13	11,3	7,5	35,2
Twitter	13,5	5,8	7,3	6,9	66,4
Telegram	3,3	1,3	1,8	3,2	90,3
Skype	9,6	7,9	16,7	22,8	42,9
Candy Crush	2,6	1,6	3,7	6,8	85,4
Periscope	3,3	2	4,8	6,5	83,4
Youtube	59,9	20,8	12,5	4,3	2,6
Facebook Msn	7,6	4,3	6,2	7,9	73,9
Facebook	14,5	5,9	8,4	11	60,2
Instagram	60	12,9	7,1	3	17
Preguntados	3,8	3,4	5,9	13,1	73,8
Clean Master	7,1	6	7,9	8	71,1
Netflix	6,8	5	6,2	5,5	76,4
PokemonGo	6,8	5,8	10,7	12,7	64

Taula 8: Apps més visitades, segons freqüència (Illes Balears, 2016)

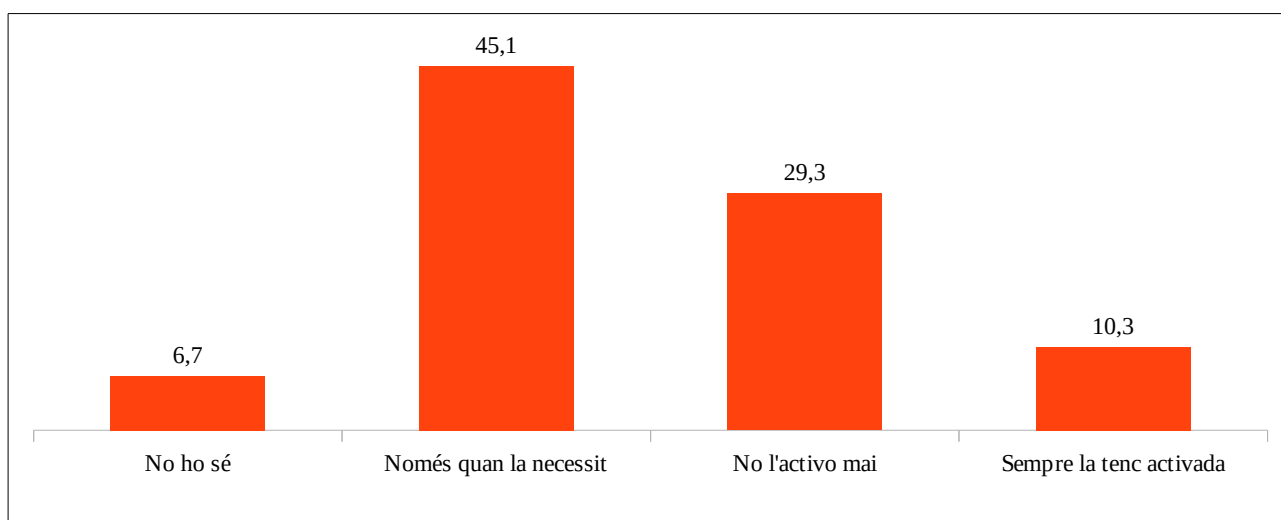
La xarxa social més utilitzada pels menors d'aquesta franja d'edat és clarament Instagram. Pel que fa al grau de privacitat la majoria afirmen tenir el nom real i el primer llinatge de forma pública i també una foto de perfil on se'ls reconeix, el nombre de menors que hi tenen una foto de perfil pública on no se'ls reconeix també és elevat. Pel que fa al centre d'estudis, l'edat, l'adreça i el telèfon, la majoria no ho tenen posat al perfil, però un 15% sí que publiquen tant la seva edat com el centre on estudien.

	Públic	Privat	Públic amb limitacions	No ho tenc posat	No ho sé
Nom real	40,3	24,1	17,5	8,4	2,5
1r llinatge	34,3	20,9	15,3	18,1	3,5
Pseudònim	31,4	10,3	7,8	30,7	9,6
Foto de perfil on es veu que ets tu	36,1	20,3	19,5	13	3,6
Foto de perfil on no se't reconeix	32,7	14,1	11,2	23,5	9,6
La teva escola/ institut	15,1	14,5	6,9	47,1	5,8
La teva edat real	15,4	22,9	9	38,3	4,4
La teva adreça postal	5,5	21,6	2,7	53,2	4,1
Número de telèfon	6,1	23,3	4,7	50,1	3,7

Taula 9: Com tenen el perfil de la xarxa social que més utilitzen (Illes Balears, 2016)

A la pregunta sobre geolocalització o dispositius GPS dels mòbils, la majoria, el 45,1%, afirmen que només l'activen quan la necessiten. Si més no, gairebé 3 de cada 10 afirmen que tot i tenir-ne, no l'activen mai, també trobem que 1 de cada 10 sempre la té activada i que un 6,7% desconeix en quin estat la té.

Gràfic 6: Ús de la geolocalització (GPS) del mòbil (Illes Balears, 2016)

El 28,4% dels joves admeten que normalment tenen el mòbil encès i un 27,3% que no l'apaga mai. Quan es demana quan apaguen el mòbil, se'ls explica que fa referència al mòbil desconnectat, aturat, ja que molts alumnes demanaven si bastava quan el tenien en silenci o mode avió. Altres estudis parlen de que el fet de tenir el mòbil en silenci, fa que el menor no desconnecti de l'aparell, ja que va revisant si hi ha cridades o missatges.

	Totalment en desacord	Normalment no	A vegades	Normalment sí	Totalment d'acord
L'apag a l'escola	21,4	16,8	9,7	12,7	29,1
L'apag durant les menjades	37,4	25,9	8,9	8,4	11,8
L'apag mentre faig els deures	31,1	25,5	11,6	11,2	13
L'apag mentre dormo	32,2	21,2	7,3	9,4	22,4
L'apag mentre realitzo activitats d'oci	30,4	22,3	8,8	10	20,5
Sempre el tenc encès	9,1	12	15,8	28,4	27,3

Taula 10: Moment en que apaguen el mòbil (Illes Balears, 2016)

3.3 Competències digitals

A l'hora de cercar informació per la xarxa, el 42,8% afirma que normalment troba el que cerca de manera àgil, mentre el 26% es posiciona totalment d'acord amb l'afirmació tenint, per tant, que 7 de cada 10 troben el que cerquen a Internet de forma àgil i amb els resultats esperats. Identificar si aquesta informació és fiable és una tasca una mica més difícil pels enquestats, tot i que un 35,8% declara que normalment sí és capaç de destriar si la procedència de la informació és de confiança i un 30,8% classifica els documents en carpetes per després poder localitzar-los quan els necessiti.

Respecte a comunicar-se i a participar activament a la xarxa, impera l'ús d'eines de missatgeria instantània, com el WhatsApp per conversar amb els companys i en menor mesura s'hi troba l'ús de les xarxes socials. Però a la pregunta de si s'han comunicat, a través d'Internet, amb alguna organització per opinar, queixar-se, etc., la majoria declara o bé que no o bé que normalment no. Més de la meitat dels alumnes d'ESO, tenint en compte els que han contestat "(4) o (5)", afirmen que quan participen a Internet ho fan de forma educada, i un 26,2% revisa sempre els missatges abans d'enviar-los.

La majoria dels alumnes d'ESO de les Illes Balears són capaços de crear continguts digitals, editar imatges i vídeos i sobretot realitzar ajustaments a les aplicacions dels seus dispositius. Respecte la seguretat, els menors tenen un alt coneixement sobre les conseqüències de fer un mal ús de la xarxa, per això admeten tenir els dispositius protegits, en canvi però no tenen per costum anar canviant les contrasenyes. Un 36,8% admet que només afegeix com a amics, a les xarxes socials, a persones que també coneix fora d'Internet, la resta per tant, afirma també afegir altres persones que no coneix físicament.

	Totalment en desacord (1)	(2)	(3)	(4)	Totalment d'acord (5)
Generalment, trobes el què cerques de manera àgil i amb els resultats esperats a Internet.	3,5	4,5	20,7	42,8	26
Ets capaç d'identificar si la informació és vàlida, fiable i si la procedència és de confiança a Internet.	4,7	9,8	25,3	35,8	20,9
Classifiques la informació de manera organitzada en carpetes i arxius que et permeti localitzar-la posteriorment.	9	14,3	17,3	24,1	30,8

Utilitzes eines de missatgeria instantània per conversar amb companys.	7,3	7,2	10	19,6	50,4
Participes a xarxes socials per Internet.	16,9	9,8	10,3	17,1	38,5
T'has comunicat amb alguna organització (política, empresa, ...) a través d'Internet per opinar, queixar-te, donar idees.	55,3	15	7,4	5,2	6,7
Participes a Internet de forma educada, evitant expressions ofensives en referència a la religió, raça, sexualitat, idees polítiques, etc.	15,5	6,8	7,4	15,9	46,7
Abans d'enviar un missatge per Internet el llegeixes varies vegades per assegurar-te de que s'entén i no té faltes d'ortografia.	12,4	14,7	18,4	22,8	26,2
Ets capaç de generar continguts digitals simples al manco en un format (text, taula, ...).	11,5	8,1	14,8	21	34
Ets capaç d'editar fotos, vídeos.	6,5	5,5	11,3	21,2	49,6
Coneixes les conseqüències de descarregar continguts digitals de forma il·legal (pelis, música, etc.)	9,8	6,5	8	17,6	49,1
Saps fer canvis bàsics en els «Ajustes» de les aplicacions que utilitzes.	5,7	3,8	8,4	21	55,2
Ets capaç de gestionar varies identitats digitals en funció del context o de l'objectiu.	21,5	8,8	13,9	15,9	23,9
Tens el dispositius protegits amb antivirus actualitzats.	8,6	7,7	9,1	21,3	45,7
Utilitzes diferents contrasenyes i les modifiques periòdicament.	22,5	18,5	16,7	16,3	20,7
Ets conscient dels perills i conseqüències que pot tenir si qualcú es fa passar per tu a Internet.	5,9	3,2	5,9	15,2	63
Quan interactues a Internet (xarxes socials, xats, ...) no dones mai informació (fotos, dades personals) sobre la teva vida privada.	23	15,7	13,8	11,5	28
El teu perfil a les xarxes socials només el poden veure els teus amics (agregats a la xarxa social).	11,1	8,1	8,6	16,3	47
Només afegeixes com a amics, a les xarxes socials, a persones que coneixes fora d'Internet.	13	8,7	13,3	19,3	36,8

Taula 11: Competències digitals dels alumnes (Illes Balears, 2016)

3.4. Situacions de conflicte

En aquest apartat s'han volgut explorar les possibles situacions de conflicte que experimenten els menors a través de l'ús d'Internet, com són les burles, els insults, les amenaces, el ciberassetjament, la difusió d'imatges sense el seu permís, entre d'altres.

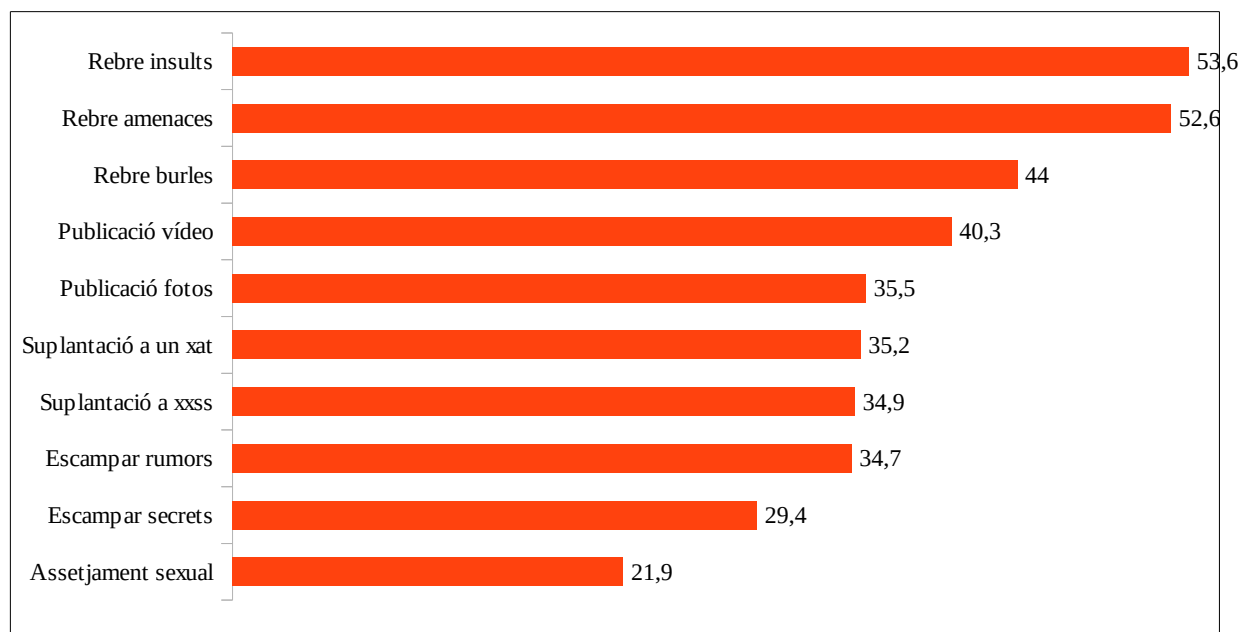
2 de cada 10 alumnes coneixen un cas o més d'un cas d'algú que s'hagi sentit assetjat/da sexualment a través de missatges de mòbil, xats, e-mails, etc. i més del 50% coneix alumnes que han rebut missatges amb insults i burles. Escampar rumors falsos per la Xarxa d'algun/a company/a sembla ser també una pràctica massa habitual entre l'alumnat balear.

	No conec cap cas	En conec 1 cas	En conec més d'1 cas
Hagi rebut missatges amb insults	46,4	30,1	23,5
Hagi rebut missatges amb amenaces	59,7	23,8	16,5
Hagi rebut missatges amb burles	47,4	27,9	24,7
Sense el seu consentiment, algú hagi fet públic un vídeo seu compromès	64,8	20,7	14,5
Sense el seu consentiment, algú hagi fet públiques fotos compromeses seves	65,1	20,9	14
Sense el seu consentiment, algú hagi fet passar per ell/a a un xat	64,5	21,6	13,9
Sense el seu consentiment, algú hagi fet passar per ell/a a una xarxa social	65,3	21,8	12,9
Algú hagi escampat per la xarxa rumors falsos sobre ell/a	56,1	22,1	21,9
Sense el seu consentiment, algú hagi escampat secrets o info personal sobre ell/a	70,6	15,6	13,8
Algú s'hagi sentit assetja/da sexualment a través de missatges de mòbil, xats, emails, etc	78	13,6	8,3

Taula 12: Coneixement d'algun cas de ciber-conflicte per part dels alumnes, en el seu centre, durant el darrer any (Illes Balears, 2016)

Si ens fixem en el gràfic següent, es pot observar clarament com 1 de cada 2 alumnes tenen coneixement d'algun cas sobre alumnes que han rebut missatges amb insults i amenaces durant el darrer any.

Gràfic 7: Coneixement d'almenys 1 cas de ciber-conflicte al seu centre durant el darrer any (Illes Balears, 2016)

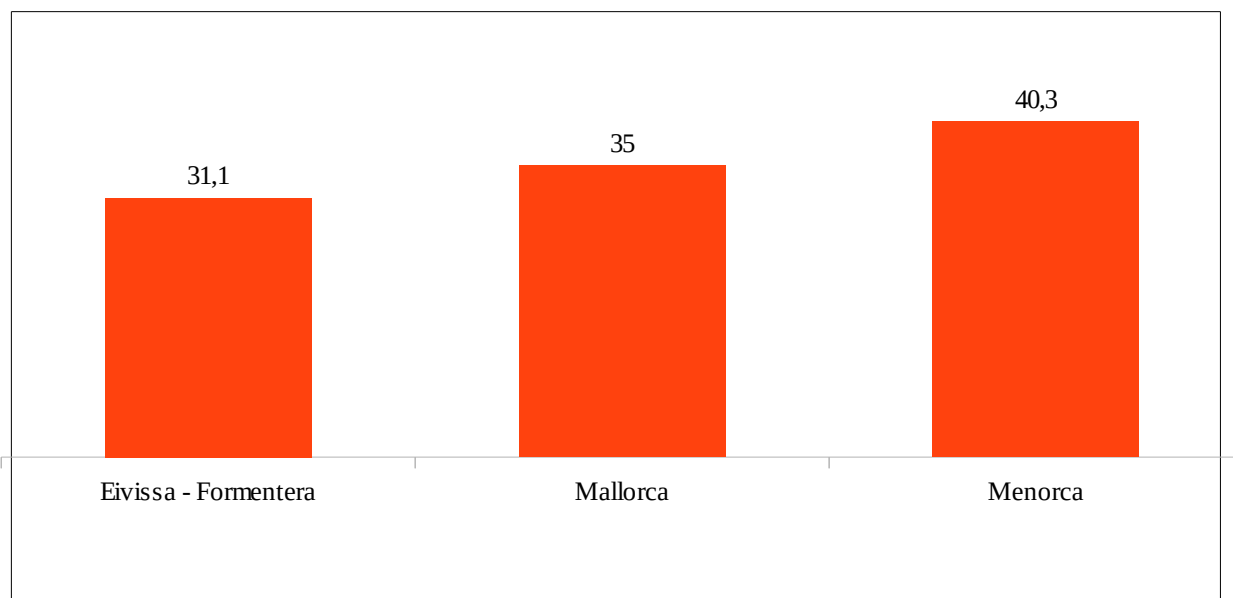

S'ha analitzat si conèixer algú perjudicat pot dependre de l'Illa on viu, el curs que fa i el gènere. Per a realitzar aquesta anàlisi es realitza el test de Xi-Quadrat (on es considera que si «p» és menor que 0,05 la hipòtesi nul·la és rebutjada i les variables són independents). A la taula següent no s'indica si no en coneixen cap cas, només s'indica si en coneixen un o més d'un. Dels 10 indicadors analitzats, la meitat presenta diferències significatives per Illes:

	En conec 1 cas					En conec més de 1 cas				
	Insults	Secrets	Fotos	Supl xat	Rumors	Insults	Secrets	Fotos	Supl xat	Rumors
Eivissa-Formentera	26	13,7	20,6	19,7	20,4	20,4	10,5	10,5	10,3	16,6
Mallorca	31,2	15	20,3	21	22,6	24,4	14	14,7	14,7	22,3
Menorca	30,7	21	24,8	28	22,1	23,3	18,2	15,5	14,6	27,8

Taula 13: Diferències significatives conèixer alumnes greument perjudicats, segons la illa (Illes Balears, 2016)

Gràfic 8: Conèixer 1 o més persones de qui s'han publicat fotos compromeses sense el seu consentiment, segons illa (2016)

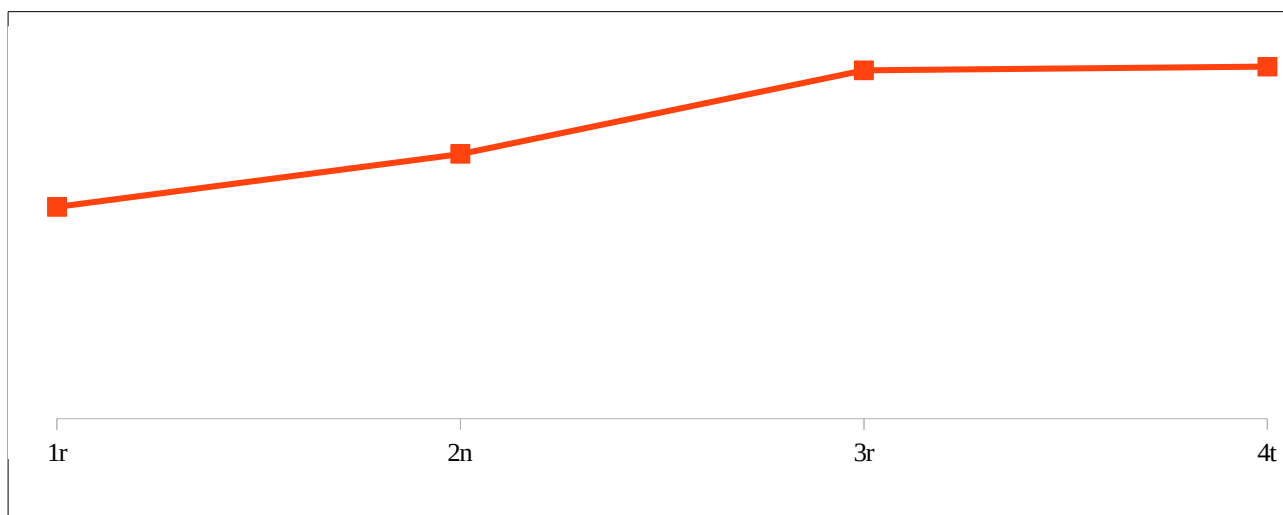

Per cursos, els 10 indicadors presenten diferències significatives, essent 3r i 4t d'ESO, on es troben els majors percentatges, en alguns casos, fins i tot es dobla la xifra respecte els cursos inferiors. Això pot ser degut a què els alumnes més joves accedeixen menys a Internet, per tant, no estan tant exposats, o al fet de que en fan menys usos. El gràfic inferior, que reflecteix el nombre d'alumnes que en coneixen d'altres que han patit alguna de les situacions ja esmentades, mostra com a major edat, major incidència de ciber-conflictes.

	En conec 1 cas				En conec més de 1 cas			
	1r	2n	3r	4t	1r	2n	3r	4t
Hagi rebut missatges amb insults	27,7	27,8	32,3	32,9	19,5	21,7	27,6	25,3
Hagi rebut missatges amb amenaces	17,0	20,9	26,5	30,9	11,0	14,9	21,3	19
Hagi rebut missatges amb burles	24,7	25,3	31,8	30,0	17,3	23,2	30,1	28,5
Sense el seu consentiment, algú hagi fet públic un vídeo seu compromès	16,2	18,1	23,1	25,7	8,1	11,5	19,9	18,8
Sense el seu consentiment, algú hagi fet públiques fotos compromeses seves	15,3	19,0	23,6	26,0	8,8	10,9	18,5	18,1
Sense el seu consentiment, algú s'hagi fet passar per ell/a a un xat	15,4	20,6	25,2	25,6	9,1	12,4	17,0	17,2
Sense el seu consentiment, algú s'hagi fet passar per ell/a a una xarxa social	15,0	20,6	24,7	27,2	8,1	11,4	17,7	14,7
Algú hagi escampat per la xarxa rumors falsos sobre ell/a	17,0	21,5	24,8	25,1	11,0	19,6	28,5	28,8
Sense el seu consentiment, algú hagi escampat secrets o info personal sobre ell/a	11,3	15,2	17,6	18,4	7,8	11,2	18,1	18,5
Algú s'hagi sentit assetja/da sexualment a través de missatges de mòbil, xats, emails, etc	10,8	12,1	14,2	17,5	4,9	6,9	11,3	10,4

Taula 14: Diferències significatives conèixer alumnes greument perjudicats segons curs (Illes Balears, 2016)

Gràfic 9: Alumnes que coneixen algun alumnes greument perjudicat per alguns dels diferents tipus de ciberconflicte (Illes Balears, 2016)

Si es té en compte el gènere dels menors, trobem 5 variables que presenten diferències significatives. En totes les variables que apareixen a la taula inferior, les nines tenen coneixement de

més casos que els nins, especialment en el cas d'haver rebut missatges amb insults i burles. Durant els darrers 2 mesos, coneixes algun alumne greument perjudicat per alguna de les següents situacions:

	En conec 1 cas		En conec més de 1 cas	
	Nina	Nin	Nina	Nin
Haver rebut missatges o xats amb insults	32,3	27,9	26,9	20
Haver rebut missatges o xats amb burles	29,8	25,9	25,6	23,7
Sense el seu consentiment, algú s'hagi fet passar per ell/a a una xarxa social	23,5	20,1	15,2	10,6
Algú hagi escampat per la xarxa rumors falsos sobre ell/a	22,7	21,5	27,5	16,2
Sense el seu consentiment, algú hagi escampat secrets o info personal sobre ell/a	15,7	15,4	16,7	10,9

Taula 15: Diferències significatives conèixer alumnes greument perjudicats, segons gènere (Illes Balears, 2016)

Quan la pregunta es fa directament, és a dir, quan es demana al menor si ha patit alguna forma de ciber-conflicte, les xifres varien. Les pràctiques més comunes en parlar de ciber-assetjament són haver estat insultats o haver rebut missatges amb burles a través d'Internet i també haver estat exclòs d'algun xat, si bé 1 de cada 10 afirma que en alguna ocasió ha patit la publicació o compartició d'alguna imatge o vídeo seu sense el seu consentiment i fins un 8,1% afirma que, alguna o varies vegades, sí s'ha sentit assetjat/da sexualment a través de missatges de mòbil, xats, etc.

	Mai	Alguna vegada	Vàries vegades al mes	Vàries vegades a la setmana
Has rebut missatges o xats amb insults	78,7	17,3	2,7	1,3
Has rebut missatges o xats amb amenaces	87,9	9,3	1,9	0,9
Has rebut missatges o xats amb burles	80,8	15,1	2,9	1,3
Sense el teu consentiment, algú hagi fet públic un vídeo compromès teu	90,5	6,8	1,7	1
Sense el teu consentiment, algú hagi fet públiques fotos compromeses teves	88,8	8	2,1	1,1
Algú t'hagi exclòs d'un xat	71	22,4	4,7	1,9
Sense el teu consentiment, algú s'hagi fet passar per tu a una xarxa social	90,3	6,9	1,5	1,3
Algú hagi escampat per la xarxa rumors falsos sobre tu	81,4	13	3,8	1,8
Sense el teu consentiment, algú hagi escampat secrets o info personal sobre tu	88,8	7,8	2,2	1,1
T'has sentit assetjat/da sexualment a través de missatges de mòbil, xats, emails, etc	91,9	4,8	1,7	1,6

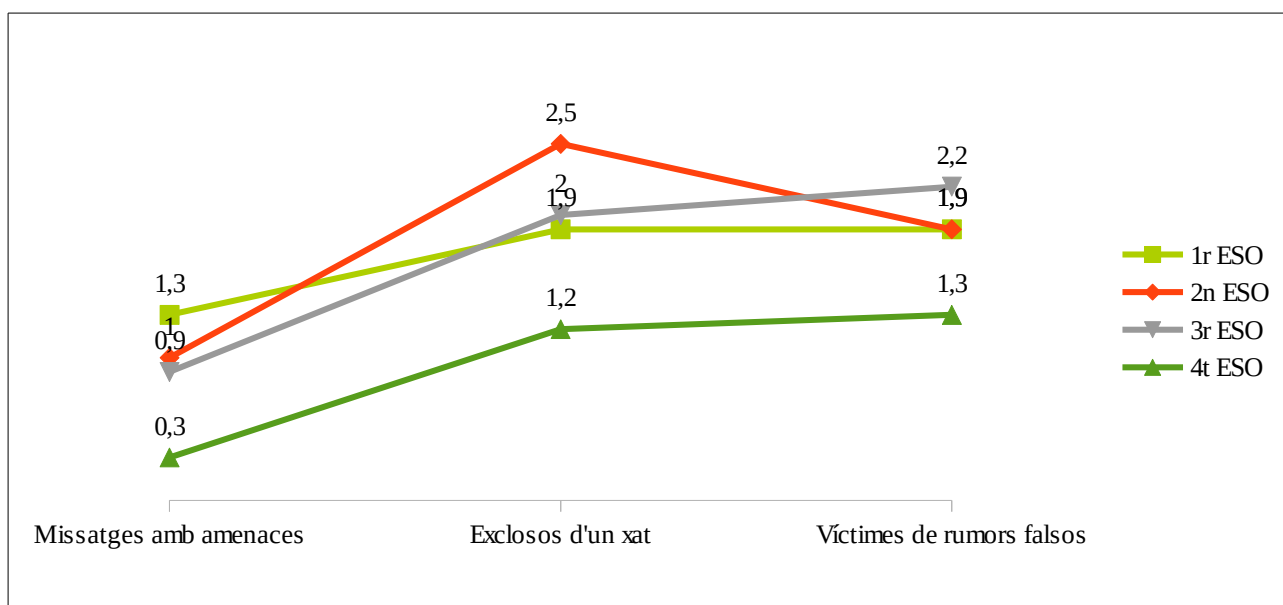
Taula 16: Ciber-conflictes patits pels alumnes durant els darrers 2 mesos, segons freqüència (Illes Balears, 2016)

En aquest punt, no es detecta cap diferència significativa en relació a l'illa de residència i, per curs es presenten diferències significatives en 3 dels 10 indicadors; entre els alumnes que han rebut patit algun dels abusos citats, els de 1^r i 2ⁿ curs d'ESO resulten més perjudicats que els grans. Per gènere trobem diferències significatives en 5 dels 10 indicadors.

		Has rebut missatges o xats amb amenaces	Algú t'hagi exclòs d'un xat	Algú hagi escampat per la xarxa rumors falsos sobre tu
Alguna vegada	1r	7,4	17,9	8,8
	2n	7,2	24,8	12,1
	3r	12	24,1	16,4
	4t	10,9	22,9	14,9
Vàries vegades al mes	1r	2,6	5,6	3
	2n	2,2	5,5	4,2
	3r	1,4	3,9	3,5
	4t	1,3	3,8	4,6
Vàries vegades a la setmana	1r	1,3	1,9	1,9
	2n	1	2,5	1,9
	3r	0,9	2	2,2
	4t	0,3	1,2	1,3

Taula 17: En els darrers dos mesos, s'has sentit malament per alguna d'aquestes situacions, segons curs (Illes Balears, 2016)

Gràfic 10: Alumnes que han patit alguns dels 3 abusos citats vàries vegades a la setmana, durant els darrers 2 mesos, segon curs (Illes Balears, 2016)

Respecte el sexe dels menors, es pot concloure que les nines pateixen més abusos, però els nins que els han patit, ho han fet amb més freqüència. En les 5 variables, apareixen més nines com a víctimes en alguna ocasió, però si ens fixem en els que han patit l'abús vàries vegades per setmana, el

percentatge de nins supera el de nines.

		Has rebut missatges o xats amb insults	Algú t'hagi exclòs d'un xat	Algú hagi escampat per la xarxa rumors falsos sobre tu	Sense el teu consentiment, algú hagi escampat secrets o info personal sobre tu	T'has sentit assetja/da sexualment a través de missatges de mòbil, xats, emails, etc
Alguna vegada	Nina	19,4	25,4	15,8	9,4	6,1
	Nin	15,1	19,3	10,1	6,3	3,4
Vàries vegades al mes	Nina	2,7	4,6	4,6	2,1	1,7
	Nin	2,7	4,6	3,1	2,2	1,8
Vàries vegades a la setmana	Nina	0,7	2	2	1	0,7
	Nin	1,9	1,8	1,6	1,2	2,5

Taula 18: En els darrers dos mesos, s'han sentit malament per alguna d'aquestes situacions, segons gènere (Illes Balears, 2016)

Quan es demana el tipus d'implicació dels alumnes en les situacions de ciber-conflicte, crida l'atenció l'alt percentatge d'observadors. Les eines de missatgeria instantània, com el WhatsApp, el Telegram, etc., faciliten la figura de l'observador, ja que molts menors reben alhora en els seus dispositius imatges i vídeos d'altres companys. Els grups que es creen a través d'aquestes eines també posen de manifest, davant dels menors que el componen, l'insult o l'exclusió. La xifra més alta d'alumnes que es manifesten agressors la trobem en l'enviament de missatges amb insults/humiliacions i amenaces/ xantatges amb un 1,3%.

	Com a víctima	Com a agressor/a	Com a observador/a	Com a víctima i observador/a	Com a víctima i agressor/a	Com a observador/a i agressor/a	Cap de les anteriors
Missatge o xats amb insults/ humiliacions	10,4	1,2	24,3	2,4	2	1	58,6
Missatge o xats amb amenaces/ xantatges	8,4	1,3	17,8	2	1,1	0,9	68,4
Publicació d'un vídeo compromès	6,4	1,3	16,5	0,9	0,6	0,5	73,8
Publicació de fotos compromeses	6,7	0,8	18	1,6	1	0,5	71,4
Suplantació identitat	8,7	1,1	15,2	0,9	1,1	0,6	72,3
Difusió de rumors falsos	9,9	1,2	18,7	2,9	1	1,2	65,2
Difusió de secrets o informació personal	7,7	1,2	15,7	2	1	0,8	71,6
Assetjament sexual online	7,3	0,8	9,9	1,2	0,9	0,8	79

Taula 19: Relació dels menors amb situacions de ciber-conflicte, segons tipus d'implicació (Illes Balears, 2016)

En 4 de les variables trobem algunes diferències per illes, que es poden apreciar a la taula inferior. Tot i que sense que hi hagi molta diferència, a Menorca hi trobem un percentatge més alt de víctimes respecte la resta d'illes i a Eivissa i Formentera, una major xifra d'agressors en les 4 variables que es desglossen a continuació.

	Illa	Com a víctima	Com a agressor/a	Com a observador/a	Com a víctima i observador/a	Com a víctima i agressor/a	Com a observador/a i agressor/a	Cap de les anteriors
Suplantació identitat	Eivissa-Formentera	8,2	1,7	9,5	0,8	1,5	1	77,3
	Mallorca	8,6	1	16,5	1,1	1,1	0,6	71,1
	Menorca	10	0,9	17	0,3	0,3	0,3	71
Difusió de rumors falsos	Eivissa-Formentera	9,4	2,5	11,8	2,3	1,3	1,9	70,8
	Mallorca	9,9	0,8	19,8	3,1	1	1,1	64,3
	Menorca	10,7	1,8	23,6	2,4	0,3	0	61,2
Difusió de secrets o informació personal	Eivissa-Formentera	7,3	1,7	9,7	2,7	1,3	1,5	75,8
	Mallorca	7,4	1,1	16,3	1,9	0,9	0,7	71,7
	Menorca	9,9	1,2	21,2	1,8	1,2	0,3	64,5
Assetjament sexual online	Eivissa-Formentera	7,1	1,5	5,9	4	1,5	1,3	81,9
	Mallorca	7,2	0,7	10,8	25	0,9	0,7	78,4
	Menorca	8,4	0,3	11,3	4	0,3	0,3	78,2

Taula 20: Has estat relacionat amb alguna d'aquestes situacions durant el darrer any, segons illa (Illes Balears, 2016)

Si mirem les diferències entre cursos, veiem que els majors percentatges en totes les variables es situen en el 1r curs d'ESO en parlar de víctimes, mentre les majors xifres entre agressors i observadors es concentren en els cursos superiors.

	Curs	Com a víctima	Com a agressor/a	Com a observador/a	Com a víctima i observador/a	Com a víctima i agressor/a	Com a observador/a i agressor/a	Cap de les anteriors
Missatge o xats amb insults/ humiliacions	1r	13,1	1,3	17,5	1,3	2	0,7	64,1
	2n	11,1	0,7	22,1	1,3	2,1	0,3	62,3
	3r	9,6	1,7	28,9	3,4	2,6	1,7	52,2
	4t	7,9	1,2	29	3,7	1,5	1,3	55,4
Missatge o xats amb amenaces/ xantatges	1r	10,8	1,2	13,4	1	0,9	0,9	71,9
	2n	7,9	0,7	16,9	1,6	1	0,3	71,4
	3r	8,3	2	22,7	2,3	1,2	1,5	61,9
	4t	6,5	1,3	18,7	3,1	1,3	1	68,1
Publicació d'un vídeo compromès	1r	8,4	1,3	11,4	1,3	0,1	0,7	76,8
	2n	6,1	1	15,2	0,4	1	0	76,1
	3r	6,2	1,1	20,8	0,9	0,8	0,8	69,4
	4t	4,7	1,8	19	0,9	0,4	0,6	72,6
Publicació de fotos compromeses	1r	8,9	1	12	0,7	0,7	0,3	76,3
	2n	6,9	0,6	16,7	1	1,3	0,4	72,9
	3r	6,5	0,2	21,6	2,6	0,8	0,8	67,6
	4t	4,4	1,5	22,1	1,9	1	0,4	68,7
Suplantació identitat	1r	11,3	1,7	10,7	0,7	0,7	0,7	74,2
	2n	8,7	0,7	14,1	0,4	0,7	0,4	74,9
	3r	7,6	0,8	18,4	1,5	1,5	0,6	69,6
	4t	7,4	1,2	18,1	1	1,3	0,7	70,3
Difusió de rumors falsos	1r	11,7	0,7	11,8	2,2	1,2	1,2	71,3
	2n	9	1,3	17	1,8	1,2	0,4	69,2
	3r	10	1,2	22,2	3,9	0,9	1,5	60,2
	4t	9	1,6	24	3,7	0,6	1,5	59,7
Difusió de secrets o informació personal	1r	9,7	1,3	9,7	1,7	0,7	0,9	76
	2n	7,3	1,2	13,9	1,3	1,2	0,4	74,6
	3r	8	0,8	18,7	2,8	1,4	0,9	67,4
	4t	5,7	1,6	20,6	2,4	0,7	1	67,9
Assetjament sexual online	1r	10	0,6	7,4	0,7	0,7	0,7	79,9
	2n	7,6	0,4	9	1,2	0,4	0,4	80,6
	3r	6,9	1,1	12	1,7	1,1	1,1	76,2
	4t	4,7	1	11,5	1,3	0,9	0,9	79,3

Taula 21: Has estat relacionat amb alguna d'aquestes situacions durant el darrer any, segons curs (Illes Balears, 2016)

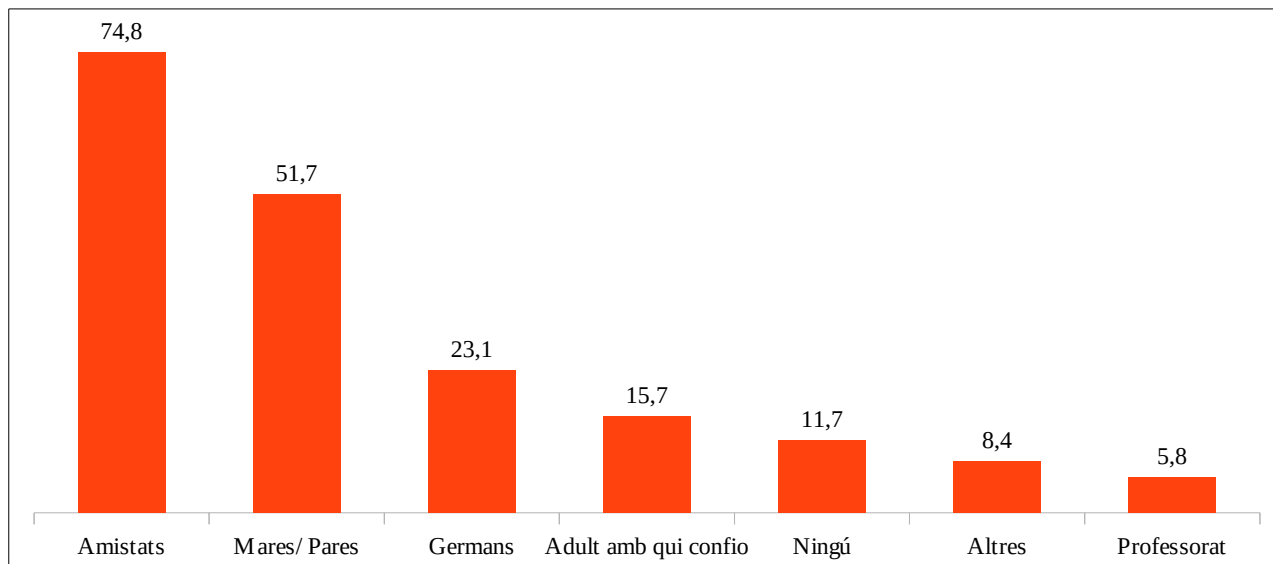
Respecte el sexe, les variables que han resultat significatives han estat els missatges o xats amb insults/ humiliacions, la publicació d'un vídeo compromès, la suplantació de la identitat i la difusió de rumors falsos. En aquest cas, del següent gràfic es desprèn que hi ha més nins agressors, però també més nins que són víctimes.

		Com a víctima	Com a agressor/a	Com a observador/a	Com a víctima i observador/a	Com a víctima i agressor/a	Com a observador/a i agressor/a	Cap de les anteriors
Missatge o xats amb insults/ humiliacions	Nina	10,1	0,7	25,3	3,5	1,6	1	57,6
	Nin	10,8	1,7	23,2	1,3	2,5	1	59,6
Publicació d'un vídeo compromès	Nina	5,3	1	17	0,8	0,4	0,2	75,3
	Nin	7,4	1,6	16,1	1	0,8	0,8	72,3
Suplantació identitat	Nina	8,4	0,4	17,3	1,2	0,6	0,7	71,4
	Nin	9,1	1,8	13,1	0,7	1,6	0,6	73,2
Difusió de rumors falsos	Nina	10,9	1,1	20,7	3,4	0,7	0,9	62,3
	Nin	8,9	1,3	16,6	2,3	1,3	1,4	68,1

Taula 22: Has estat relacionat amb alguna d'aquestes situacions durant el darrer any, segons gènere (Illes Balears, 2016)

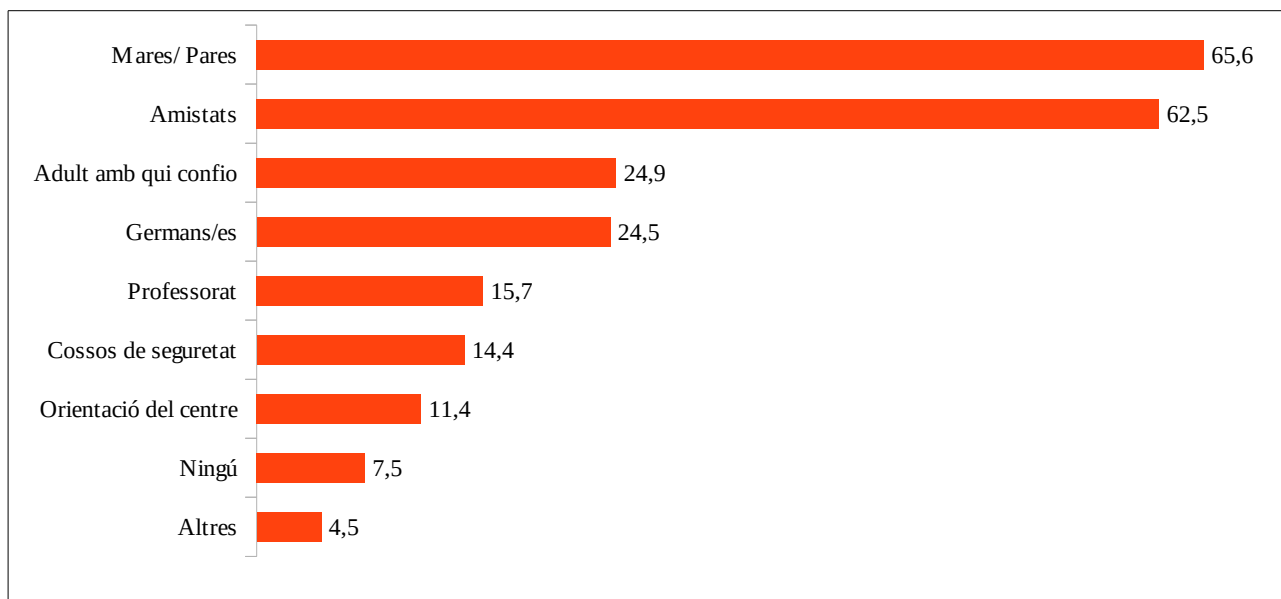
Les amistats són, en aquesta edat, un pilar molt important pels joves, i els amics i les amigues són les persones amb qui més confien a l'hora de contar secrets i demanar ajuda. Els pares i les mares conformen el 2n grau de confiança per part dels menors, seguits dels germans.

Gràfic 11: Amb qui parlarien quan estan disgustats per alguna cosa (Illes Balears, 2016)

En parlar de ciber-conflictes, els pares i mares passen davant de les amistats en termes de confiança a l'hora de que els puguin ajudar a resoldre allò que els preocupa, tot i que les amistats es mantenen en 2n lloc i molt a prop de la família; un 7,5% afirma que no ho explicaria a ningú.

Gràfic 12: A qui contarien si estan patint una situació de ciber-conflicte (Illes Balears, 2016)

Davant dels possibles conflictes que els menors es poden trobar a la Xarxa, la majoria, com a acció immediata que realitzarien davant el problema, optaria per explicar-ho a algú de la seva família, excepte en el cas de rebre missatges molestos contínuament, fet que faria que, en primera instància, bloquejassin a la persona que els està molestant.

	Et suplanten la identitat	Reps contínuament missatges que et molesten	Et sent assetjat/da sexualment a través d'Internet	Et fan xantatge a través d'Internet	Publiquen fotos o vídeos compromesos teus sense el teu consentiment
Bloqueo a la persona que m'està molestant	8,6	27,4	12,3	14,6	7,1
Canvio la privacitat (password)	8,8	1,5	1,2	1,4	1,9
Deixo d'utilitzar Internet	1,3	1,3	2,1	2	1,7
Em pos en contacte amb el proveïdor web perquè actüi	5,6	2,5	2,6	2,4	4,7
Escric al meu mur contant el què passa	7	2,3	2	2	2,9
Ho cont als amics/ gues	9,1	10,7	7,2	9	8,7
Ho denuncio al defensor del menor	6,1	5,5	10,6	8	10
Ho denuncio als cossos de seguretat (policia tutor)	12,6	8,4	18,9	17,1	19,6
Ho explic a un adult de l'escola amb qui confio	2,6	3,2	3,6	3,7	4,1
Ho explic a un adult de la meva família amb qui confio	23,2	23,9	27,8	27,7	26,3
No faig res, esper que el problema es solucioni sol	10,6	10	7,9	8,3	8,6

Taula 23: Primera acció que realitzarien, segons ciber-conflicte (Illes Balears, 2016)

Seguint amb la primera acció que realitzarien els alumnes dependent del ciber-conflicte al que fessin front, trobem que a Menorca que de les 4 variables amb dependència de l'illa, els menorquins i menorquines presenten els percentatges més alts, ja sigui bloquejant a la persona que els molesta o explicant-ho a algú de la seva família amb qui confien, accions que realitzarien 1 de cada 4.

		Li suplanten la identitat	Rep contínuament missatges que el molesten	Li fan xantatge a través d'Internet	Publiquen fotos o vídeos compromesos seus sense el seu consentiment
Bloquejar la persona que l'està molestant	Eivissa-Formentera	2,9	18,3	8	4,2
	Mallorca	10	28,6	15,8	7,8
	Menorca	9,6	34,6	18,5	7,5
Canviar la privacitat (password)	Eivissa-Formentera	7,8	1	1,3	1,5
	Mallorca	8,5	1,5	1,4	1,6
	Menorca	11,9	2,1	1,5	3,6
Deixar d'utilitzar Internet	Eivissa-Formentera	0,6	1,5	1,7	1,9
	Mallorca	1,6	1,4	2,1	1,9
	Menorca	1,2	0,6	1,5	0,9
Posar-se en contacte amb el proveïdor web perquè actuï	Eivissa-Formentera	4,8	2,7	2,9	4,6
	Mallorca	5,7	2,3	2,3	4,6
	Menorca	6	3,3	2,4	5,4
Escriure al seu mur contant el què passa	Eivissa-Formentera	10,3	1,9	2,3	3,8
	Mallorca	6,3	2,6	2,2	2,8
	Menorca	5,1	1,8	0,9	2,4
Contar-ho als amics/ gues	Eivissa-Formentera	10,7	11,5	9	9
	Mallorca	8,8	10,9	9,1	8,8
	Menorca	7,8	8,7	9	7,5
Denunciar-ho al defensor del menor	Eivissa-Formentera	8,8	9,2	10,1	12,2
	Mallorca	5,7	4,7	7,3	9,5
	Menorca	4,2	3,9	8,4	9,3
Denunciar-ho als cossos de seguretat (policia tutor)	Eivissa-Formentera	11,8	8,6	17,2	18,7
	Mallorca	12,8	8,4	16,9	19,6
	Menorca	13,1	8,1	17,9	21,2
Explicar-ho a un adult de l'escola amb qui confia	Eivissa-Formentera	3,2	6,5	5,7	5,7
	Mallorca	2,3	2,5	3,1	3,8
	Menorca	3	2,1	3,9	2,7
Explicar-ho a un adult de la meua família amb qui confia	Eivissa-Formentera	22,1	25	27,3	24,4
	Mallorca	23,1	23,8	16,9	26,2
	Menorca	25,7	23	28,1	29,6
No fer res, esperar que el problema es solucioni sol	Eivissa-Formentera	11,8	10,7	10,5	9,9
	Mallorca	10,5	10	8,1	8,4
	Menorca	9,3	8,7	5,7	7,2

Taula 24: Primera acció que realitzaries en cas de conflicte, segons illa (Illes Balears, 2016)

Si ens fixem en el curs, trobem algunes diferències en les xifres de com actuarien en cada ocasió. Així, bloquejar a la persona que els està molestant, és una acció que realitzarien més els alumnes més grans, així com contar-ho a les seves amistats i denunciar-ho als cossos de seguretat. En canvi, els alumnes més petits tenen percentatges més alts que els alumnes més grans respecte a deixar d'utilitzar Internet (tot i que són pocs els alumnes que prendrien aquesta decisió), denunciar al defensor del menor, explicar-ho a un adult de l'escola amb qui confien, explicar-ho a un adult de la seva família i també en esperar a que el problema es solucionàs sol.

		Li suplanten la identitat	Rep contínuament missatges que el molesten	Es sent assetjat/da sexualment a través d'Internet	Li fan xantatge a través d'Internet	Publiquen fotos o vídeos compromesos seus sense el seu consentiment
Bloquejar la persona que l'està molestant	1r	7,5	19,2	9,7	10,8	6,3
	2n	9,3	23,2	11,1	13,3	7,8
	3r	10,6	32,6	14,7	18,2	8
	4t	7,1	34,9	14	16,5	6,2
Canviar la privacitat (password)	1r	5,6	1,4	1,2	1,2	1,6
	2n	8,2	1,6	1,3	1,8	2,1
	3r	10,6	1,9	0,8	1,7	2,3
	4t	10,9	1	1,5	0,9	1,5
Deixar d'utilitzar Internet	1r	1,7	2,2	2,6	2,9	2,7
	2n	1,8	1,6	2,8	2,1	1,2
	3r	0,8	0,9	1,7	1,9	1,2
	4t	1	0,6	1,3	1	1,8
Posar-se en contacte amb el proveïdor web perquè actuï	1r	4,3	2,9	2,6	2,6	2,9
	2n	3,4	2,4	2,4	2,2	4,9
	3r	7,6	2,2	2,5	2,9	4,8
	4t	7,1	2,5	3,1	1,9	6,2
Escriure al seu mur contant el què passa	1r	3,5	2,7	2,2	2,3	4
	2n	6,7	1,9	1,3	1,3	2,2
	3r	5,7	2,2	2,2	2,2	2,5
	4t	11,9	2,5	2,5	2,4	2,9
Contar-ho als amics/ gues	1r	7,6	8,5	5,6	6,3	5,8
	2n	9,1	12	8,2	9,3	10,3
	3r	9,7	10,8	7,1	9,9	9,6
	4t	9,9	11,6	7,9	10,7	9,1
Denunciar-ho al defensor del menor	1r	8,1	7,1	11,3	8,5	10,2
	2n	7,2	7	11,8	9,7	10,6

	3r	4,5	3,9	9,9	6,8	9
	4t	4,7	3,8	9,4	6,9	10,1
Denunciar-ho als cossos de seguretat (policia tutor)	1r	11,4	8,1	15,6	14,1	16,2
	2n	9,1	7,2	14,9	13,6	13,8
	3r	14,8	8,6	21,6	18,5	23,6
	4t	15,3	9,7	23,7	22,1	25,1
Explicar-ho a un adult de l'escola amb qui confia	1r	3,9	3	3,9	4,6	4
	2n	2,1	3,9	4	4	4,8
	3r	2,5	2,9	3,1	3,5	4,3
	4t	1,8	2,9	3,2	2,5	3,1
Explicar-ho a un adult de la meua família amb qui confia	1r	28,3	29,1	30,6	31,3	29,3
	2n	26,6	26,2	29,7	30,2	28,8
	3r	19,8	20,8	26,7	23	23,1
	4t	18,1	19,4	24,1	25,9	23,7
No fer res, esperar que el problema es solucioni sol	1r	12	10,5	9,5	9,4	10,8
	2n	13,5	11,2	9	9,3	10
	3r	8,6	10	6,3	7,9	7,1
	4t	8,2	8,2	6,6	6,6	6,2

Taula 25: Primera acció que realitzaries en cas de conflicte, segons curs (Illes Balears, 2016)

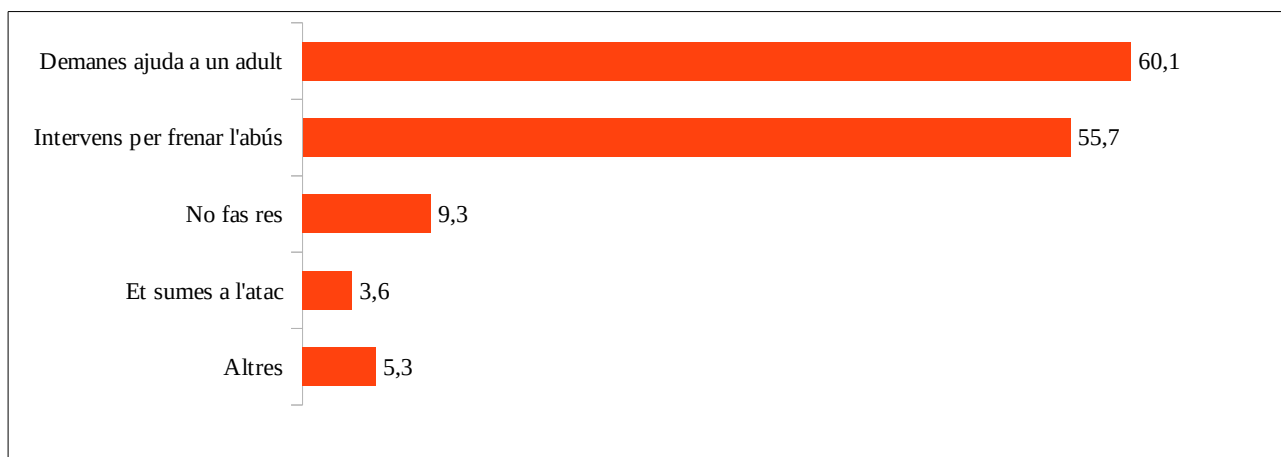
Per sexe, trobem algunes diferències bastant significatives les accions que realitzarien entre nins i nines com es pot veure a la taula inferior, com per exemple, en no fer res i esperar que el problema es solucioni sol, davant 4 dels conflictes exposats, on les xifres varien molt en funció del sexe del menor i el mateix passa a l'hora d'explicar-ho a un adult de la família en qui confien, on les nines presenten els percentatges més alts.

		Li suplanten la identitat	Rep contínuament missatges que el molesten	Es sent assetjat/da sexualment a través d'Internet	Li fan xantatge a través d'Internet	Publiquen fotos o vídeos compromesos seus sense el seu consentiment
Bloquejar la persona que l'està molestant	Nina	9,1	30,6	13	15,5	8,2
	Nin	8,1	24	11,6	13,8	5,9
Canviar la privacitat (password)	Nina	10,1	1,1	0,8	1,3	1,7
	Nin	7,5	1,9	1,6	1,4	2
Deixar d'utilitzar Internet	Nina	1,7	1,4	2,6	1,9	1,9
	Nin	1	1,3	1,6	2	1,6
Posar-se en contacte amb el proveïdor web perquè actuï	Nina	4,6	1,5	1,5	1,5	3,5
	Nin	6,5	3,4	3,7	3,4	5,8
Escriure al seu mur contant el què passa	Nina	7,2	2,1	1,5	1,7	2,2
	Nin	6,7	2,6	2,6	2,4	3,7
Contar-ho als amics/ gues	Nina	8,2	10,6	7,3	8,7	8,5
	Nin	10	10,8	7,1	9,4	8,8
Denunciar-ho al defensor del menor	Nina	5,5	4,8	9,2	7	8,9
	Nin	6,8	6,1	12	9	11,2
Denunciar-ho als cossos de seguretat (policia tutor)	Nina	12,3	7,4	19,1	15,9	19,9
	Nin	13	9,4	18,7	18,3	19,3
Explicar-ho a un adult de l'escola amb qui confia	Nina	2,7	3,3	3,9	3,9	4,3
	Nin	2,4	3,1	3,2	3,4	3,8
Explicar-ho a un adult de la meva família amb qui confia	Nina	29,4	29,7	35	35,5	33,1
	Nin	17	18,1	20,5	19,7	19,3
No fer res, esperar que el problema es solucioni sol	Nina	6,1	5,3	3,8	4,8	4,8
	Nin	15,2	14,8	3,2	11,8	12,4

Taula 26: Primera acció que realitzaries en cas de conflicte, segons gènere (Illes Balears, 2016)

Davant l'abús a un/a company/a, 6 de cada 10 alumnes admeten que, en cas de presenciar-lo, demanarien ajuda a un adult i un 55,7% intervendria per intentar frenar-ho, mentre gairebé 1 de cada 10 no faria res.

Gràfic 13: Actuació davant l'abús a un/a company/a (Illes Balears, 2016)

A l'estudi s'han recollit també algunes preguntes de caire sociodemogràfic amb la intenció de poder creuar les dades. Respecte el fet d'haver patit algun dels ciber-conflictes exposats trobem que hi ha tres indicadors amb diferències significatives dependent dels estudis de la mare: rebre burles, sentir-se exclòs i sentir-se assetjat sexualment. L'alumnat amb mares sense estudis han resultat els més vulnerables, en canvi, els estudis del pare no han resultat significatius en el creament. Val a dir, que les mares sense estudis representen un 2,5% de la mostra analitzada.

		Educació primària	Educació secundària	Educació Superior	No ho sé	Sense Estudis
Burlés	De vegades (una o dues vegades)	11,6	17,6	15,3	12,9	13,6
	Mai	82,8	79,1	80,9	82	80,3
	Moltes vegades (vàries vegades al mes)	3,9	2,8	2,9	2,8	1,5
	Sovint (vàries vegades a la setmana)	1,7	0,5	0,9	2,3	4,5
Exclòs	De vegades (una o dues vegades)	17,6	21,9	26	19,2	13,6
	Mai	76,8	72,8	67,3	72,8	74,2
	Moltes vegades (vàries vegades al mes)	4,3	4,1	4,4	5,6	10,6
	Sovint (vàries vegades a la setmana)	1,3	1,2	2,3	2,3	1,5
Assetjat sexualment online	De vegades (una o dues vegades)	5,6	5,4	4	3,5	16,7
	Mai	91,4	92,5	92,8	91,7	75,8
	Moltes vegades (vàries vegades al mes)	1,3	1,6	1,1	3	4,5
	Sovint (vàries vegades a la setmana)	1,7	0,5	2,1	1,8	3

Taula 27: Sentir-se malament, segons nivell d'estudis de la mare (Illes Balears, 2016)

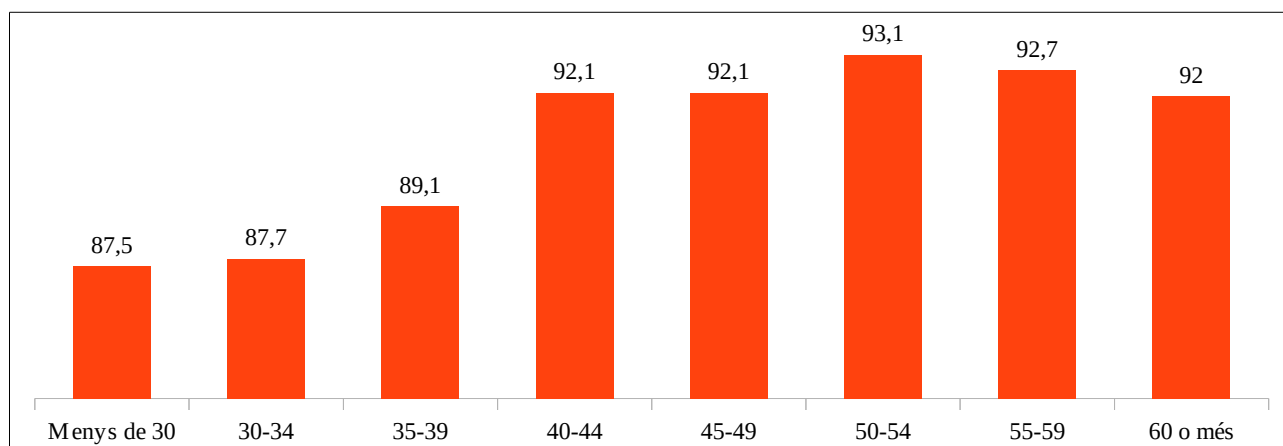
En quant a l'edat, trobem diferències significatives en l'edat del pare en un indicador, i en l'edat de la mare, en 4 indicadors.

		Menys de 30	De 30 a 34	De 35 a 39	De 40 a 44	De 45 a 49	De 50 a 54	De 55 a 60	Més de 60	No ho sé
Assetjat sexualment online	De vegades (una o dues vegades)	0	6,8	7,1	4,5	4,6	4,5	5,1	4	3,5
	Mai	87,5	87,7	89,1	92,1	92,1	93,1	92,7	92	91,2
	Moltes vegades (vàries vegades al mes)	0	5,5	3,8	1,9	1,1	1,1	0	2	4,4
	Sovint (vàries vegades a la setmana)	12,5	0	0	1,6	2,2	1,3	2,2	2	0,9

Taula 28: Sentir-se malament, segons edat del pare (Illes Balears, 2016)

Com més jove és el pare menor és el percentatge d'alumnes que afirma que no s'ha sentit mai assetjat sexualment online, excepte a partir dels 54 anys que la tendència es torna a invertir de nou.

Gràfic 14: Alumnes que s'han sentit assetjats sexualment, segons edat del pare (Illes Balears, 2016)

L'alumnat amb mares d'entre 40 i 49 anys són els que manifesten haver patit menys respecte els 4 ciber-conflictes on s'ha detectat les diferències per edat de la mare.

		Menys de 30	De 30 a 34	De 35 a 39	De 40 a 44	De 45 a 49	De 50 a 54	De 55 a 60	Més de 60	No ho sé
Publicar vídeos	De vegades (una o dues vegades)	12,5	7,8	6,8	6,1	7,4	6,4	12,1	0	7,1
	Mai	75	89,1	90	91,3	91,1	89,9	84,8	85,7	85,7
	Moltes vegades (vàries vegades al mes)	0	1,6	2,2	1,6	0,9	2,5	0	14,3	7,1
	Sovint (vàries vegades a la setmana)	12,5	1,6	1,1	1	0,6	1,2	3	0	0
Suplantar identitat xarxes socials	De vegades (una o dues vegades)	0	9,3	10,6	5,9	7,2	3,7	6,1	28,6	8,9
	Mai	87,5	85,3	84,6	91,7	91,1	93,6	90,9	71,4	87,5
	Moltes vegades (vàries vegades al mes)	6,2	3,9	2,7	1	1	1,8	0	0	0
	Sovint (vàries vegades a la setmana)	6,2	1,6	2,2	1,4	0,8	0,9	3	0	3,6
Divulgar secrets	De vegades (una o dues vegades)	12,5	7,8	9,2	6,4	7,7	10,1	12,1	0	10,7
	Mai	75	86	85,9	90,5	90,1	87,7	84,8	71,4	83,9
	Moltes vegades (vàries vegades al mes)	6,2	3,9	3,8	1,9	1,5	1,5	0	28,6	3,6
	Sovint (vàries vegades a la setmana)	99,9	2,3	1,1	1,3	0,8	0,6	3	0	1,8
Assetjat sexualment online	De vegades (una o dues vegades)	6,2	4,7	7,3	4,4	3,9	4,6	9,1	14,3	3,6
	Mai	81,2	89,9	87,3	92,7	93,7	92,9	87,9	71,4	91,1
	Moltes vegades (vàries vegades al mes)	0	3,1	4,3	1,5	0,9	1,2	0	0	3,6
	Sovint (vàries vegades a la setmana)	12,5	2,3	1,1	1,5	1,5	1,2	3	14,3	1,8

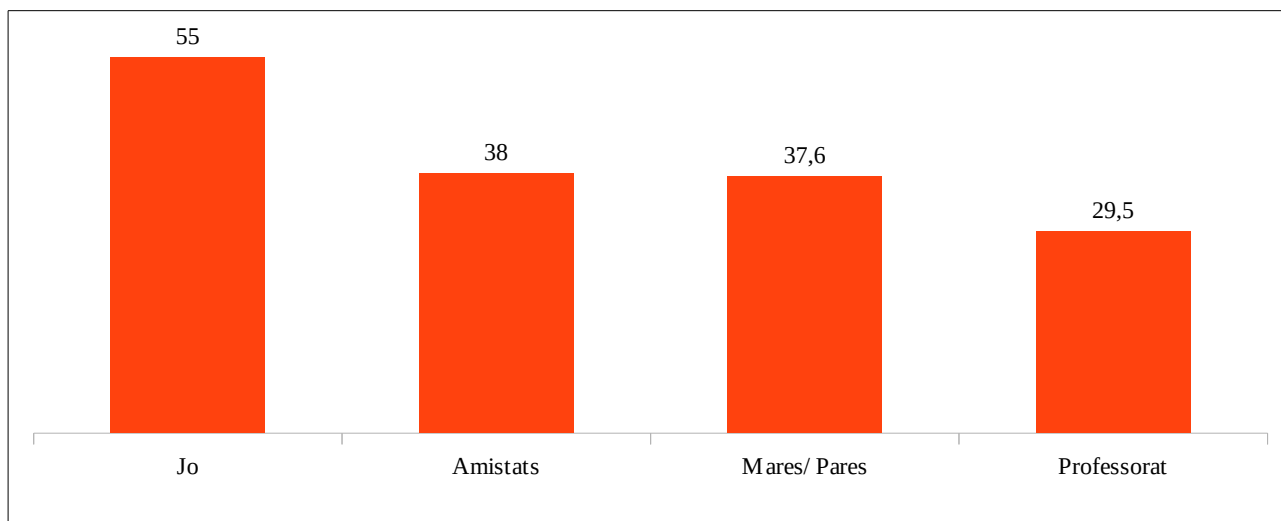
Taula 29: Diferències significatives sentir-se malament, segons edat de la mare (Illes Balears, 2015)

3.4 Entorn del menor

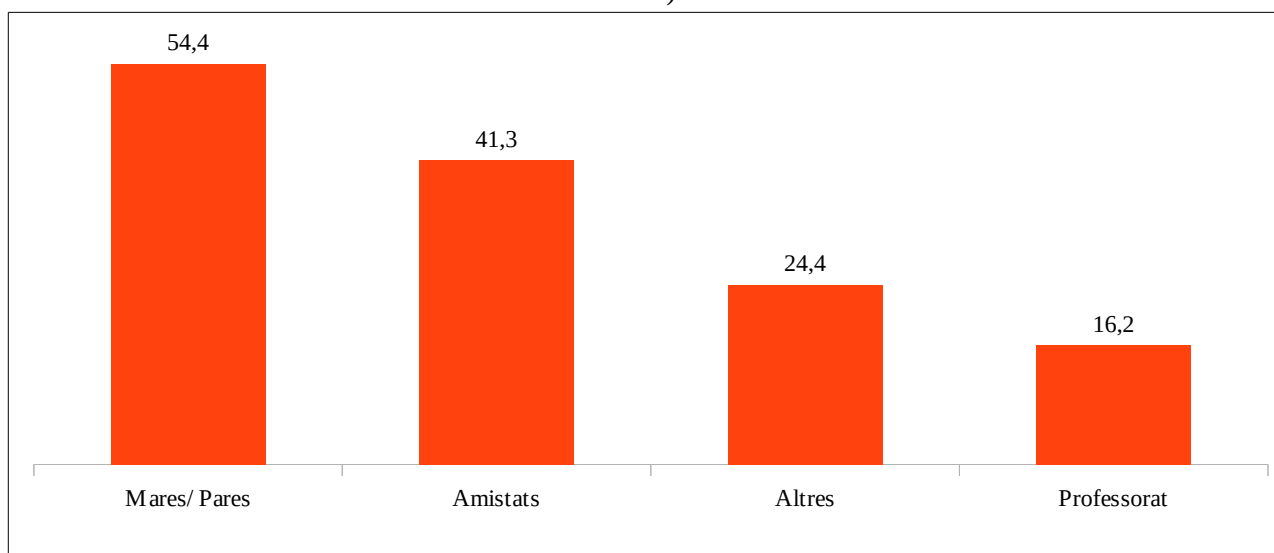
Pel que fa a qui consideren que té més coneixements d'informàtica, la majoria responen que ells mateixos (55%), seguit pels seus amics (38%), i els seus pares (37,6%). Crida l'atenció que només un 29,5% confiïn en els seu professorat respecte els coneixements informàtics, que es situen en darrer lloc. D'altra banda, per demanar ajuda tècnica per a solucionar un problema amb el

dispositiu, la majoria optarien per demanar-la als seus pares i/o mares.

Gràfic 15: Qui consideren que té més coneixements informàtics (Illes Balears, 2016)

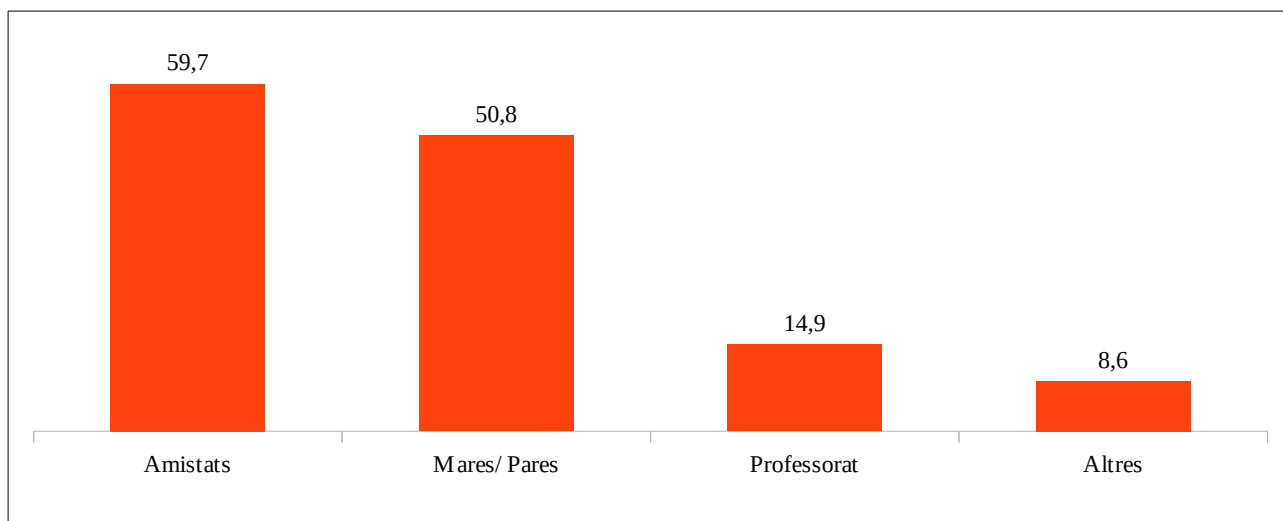
Gràfic 16: A qui demanarien ajuda tècnica per a solucionar un problema amb el seu dispositiu (Illes Balears, 2016)

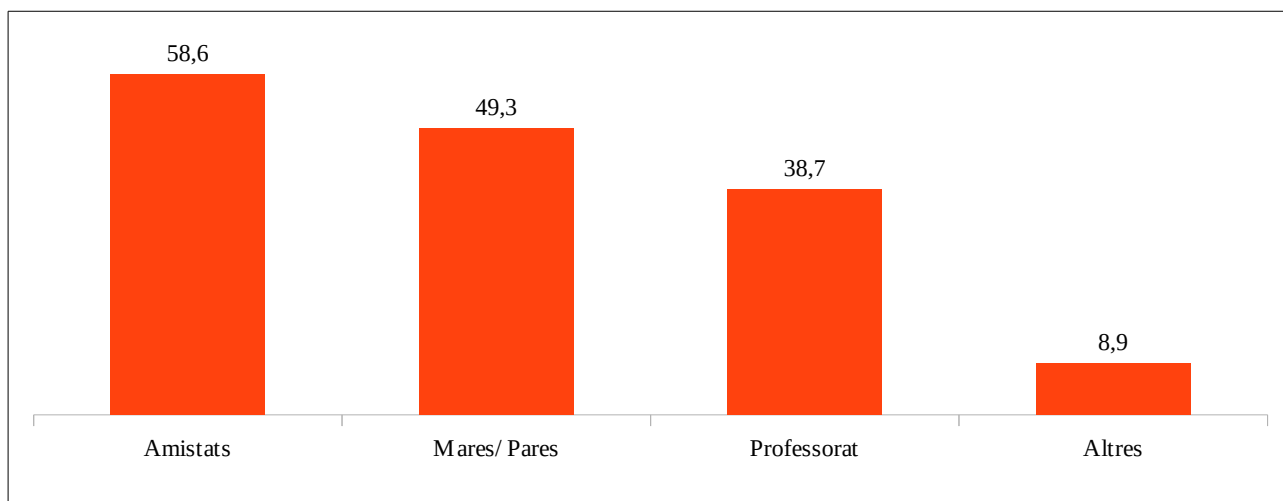
Respecte el fet de contrastar la veracitat d'un contingut que han trobat a Internet la majoria confiaria més en el criteri de les seves amistats que en el dels seus pares i professors, mentre que per demanar ajuda a l'hora de realitzar un treball escolar basat en Internet, més de la meitat recorreria altra vegada a les seves amistats. Fins i tot a l'hora de descarregar un App es basarien abans en l'opinió de

les seves amistats que amb valoracions fetes pels mateixos usuaris que l'App té a Internet. I davant la pregunta de si demanen ajuda als seus pares i mares a l'hora de cercar informació a la xarxa, un 12,8% assegura que ho fa sempre, però un 29% admet que no ho fa mai.

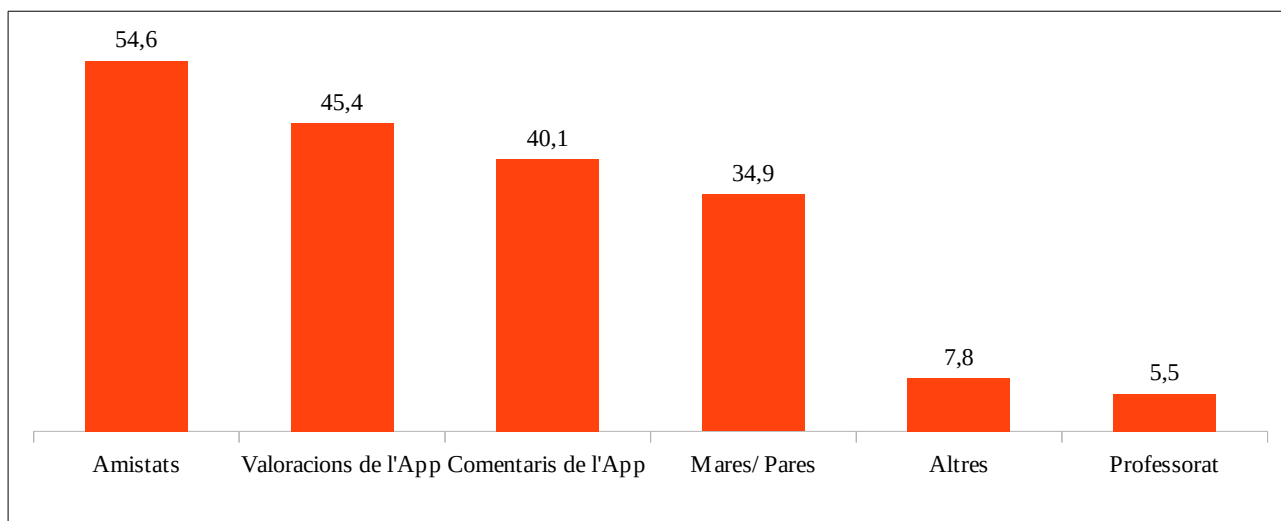
Gràfic 17: Amb qui contrastarien la veracitat d'un contingut d'Internet (Illes Balears, 2016)

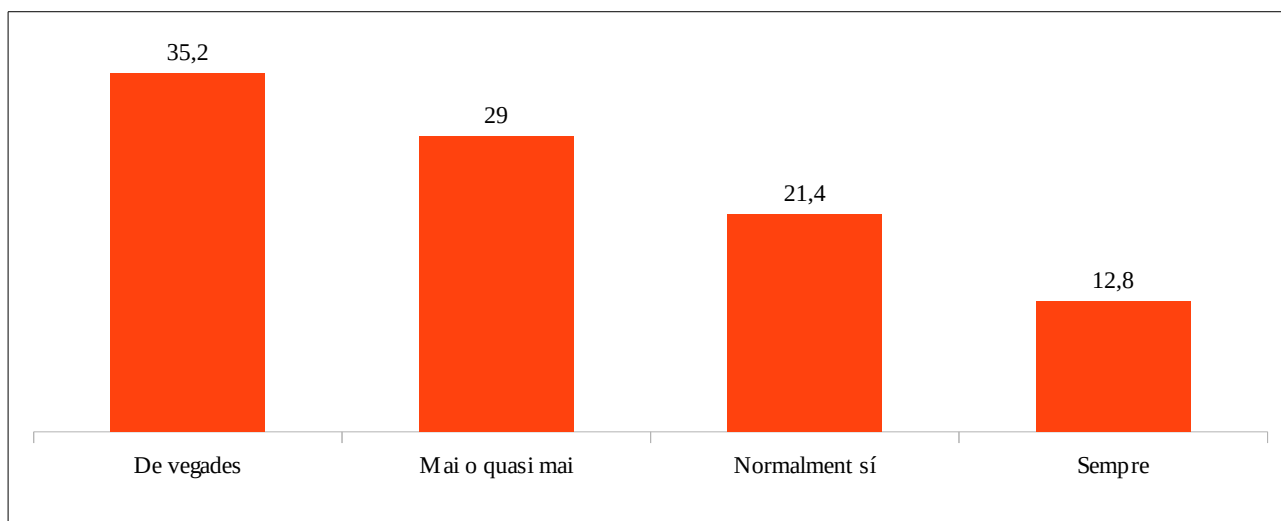
Gràfic 18: A qui demanarien ajuda per a realitzar un treball escolar basat en l'ús d'Internet (Illes Balears, 2016)

Gràfic 19: Amb l'opinió de qui es basarien a l'hora de descarregar una aplicació (Illes Balears, 2016)

Gràfic 20: Demanen ajuda als pares si no troben el que cerquen a Internet (Illes Balears, 2016)

4 Conclusions

- El telèfon mòbil és el dispositiu més utilitzat pels menors, des de casa, per a connectar-se a Internet. Des del centre educatiu, l'aparell més utilitzat per a connectar-se a la xarxa és l'ordinador portàtil.
- Xatejar és la tasca més realitzada fora del centre educatiu, amb un 71% de menors que afirma que xateja diàriament, la segueixen mirar vídeos i escoltar música (62,5%) i utilitzar les xarxes socials en 3r lloc, amb un 38,6%.
- Entre setmana, 1 de cada 4 alumnes passa més de 4 hores al dia a Internet, mentre els caps de setmana aquesta xifra arriba al 35,5% dels alumnes.
- Instagram i Youtube són les webs més utilitzades i si parlem d'apps, WhatsApp es situa en 1r lloc amb el 75,8% que l'utilitza diàriament, seguida també d'Instagram i Youtube.
- El 28,4% dels joves admeten que normalment tenen el mòbil encès i un 27,3% que no l'apaga mai.
- 7 de cada 10 troben el que cerquen a Internet de forma àgil i amb els resultats esperats a Internet i un 35,8% declara que normalment és capaç de destriar si la procedència d'aquesta informació és, o no, de confiança.
- Respecte a comunicar-se i a participar activament a la xarxa, impera l'ús d'eines de missatgeria instantània, com el WhatsApp per conversar amb els companys i en menor mesura s'hi troba l'ús de les xarxes socials.
- Més de la meitat dels alumnes d'ESO afirmen que quan participen a Internet ho fan de forma educada, i un 26,2% declara revisar sempre els missatges abans d'enviar-los.
- Els menors tenen un coneixement alt sobre les conseqüències de fer un mal ús de la xarxa, per això admeten tenir els dispositius protegits, en canvi però no tenen per costum anar canviant les contrasenyes.
- Un 36,8% admet que només afegeix com a amics, a les xarxes socials, a persones que també coneix fora d'Internet.
- Gairebé 8 de cada 10 alumnes declara que mai no han estat insultats ni han rebut missatges amb burles a través d'Internet.

- Les pràctiques més comunes en parlar de ciber-conflictes, entorn un 20%, són haver estat insultat, burlat o exclòs d'algun xat.
- 1 de cada 10 dels menors enquestats afirma que ha patit la publicació o compartició d'alguna imatge o vídeo seu sense el seu consentiment i fins un 8,1% afirma que, alguna o varies vegades, sí s'ha sentit assetjat/da sexualment online.
- Les amistats són amb qui més confien els menors a l'hora de contar secrets i demanar ajuda. Els pares i les mares es situen en segona posició, seguits dels germans.
- Respecte el tipus d'implicació dels alumnes en les situacions de ciber-conflicte, el percentatge més alt el trobem en els que es declaren observadors, ja que reben els missatges.
- La xifra més alta d'alumnes que es manifesten agressors la trobem en l'enviament de missatges amb insults/ humiliacions i amenaces/ xantatges.
- Quan es parla de ciber-conflictes, els pares i les mares passen davant de les amistats en termes de confiança a l'hora de que els puguin ajudar a resoldre allò que els preocupa, i fins un 7,5% afirma que no ho explicaria a ningú.
- 6 de cada 10 alumnes admeten que, en cas de presenciar un abús a un/a company/a, demanarien ajuda a un adult i un 55,7% intervendria per intentar frenar-ho, mentre gairebé 1 de cada 10 no faria res.
- Respecte els coneixements informàtics, la majoria considera que són ells mateixos qui en té més (55%), seguits de les seves amistats (38%), i dels seus pares (37,6%).

5 Qüestionari

ACCÉS A INTERNET

1. Disposes d'accés a Internet a CASA des d'alguns d'aquests dispositius?

Portàtil

Ordinador de sobretaula

Mòbil

Tablet

TV

iPod o similar

Video-consola

Altres

2. Disposes d'accés a Internet a l'ESCOLA des d'alguns d'aquests dispositius?

Portàtil

Ordinador de sobretaula

Tablet

Smartphone

Altres

ÚS D'INTERNET

3. Quina de les següents activitats realitzes a Internet (a l'ESCOLA) i amb quina freqüència?

Cercar informació per a l'escola

Cercar informació (no de l'escola)

Xatejar

Utilitzar l'email

Participar a fòrums

Descarregar arxius (fotos, vídeos)

Pujar arxius (fotos, vídeos)

Mirar vídeos

Gestionar un blog, una web

Participar a xarxes socials

Escriure comentaris

Jugar

Altres

4. Quina de les següents activitats realitzes a Internet (FORA DE l'escola) i amb quina freqüència?

Cercar informació per a l'escola

Cercar informació (no de l'escola)

Xatejar

Utilitzar l'email

Participar a fòrums

Descarregar arxius (fotos, vídeos)

Pujar arxius (fotos, vídeos)

Mirar vídeos

Gestionar un blog, una web

Participar a xarxes socials

Reviso el número de «Me gusta» que em posen a les Xarxes

Escriure comentaris

Jugar

Altres

5. Quant de temps passes a Internet al dia (entre setmana, a l'ESCOLA)?

No l'utilitz

Entre 1-30

Entre 2,01 i 4 h

De 31-60 min

Entre 1 i 2 h

Més de 4 h

6. Quant de temps passes a Internet al dia (entre setmana, FORA DE l'escola)?

No l'utilitz

Entre 1-30

Entre 2,01 i 4h

De 31-60 min

Entre 1 i 2 h

Més de 4 h

7. Quant de temps passes a Internet, al dia, durant el cap de setmana (FORA DE l'escola)?

No l'utilitz

Entre 1-30

Entre 2,01 i 4 h

De 31-60 min

Entre 1 i 2 h

Més de 4 h

8. Quines de les següents WEBS has visitat durant el 2016 (FORA DE l'escola)?

Wikipedia

Facebook

Youtube

Amazon

Google

Marca

Live

Blogspot

Altres (quines)

9. Quines de les següents APPS has utilitzat durant el 2016 (FORA DE l'escola)?

WhatsApp

Line

Snapchat

Twitter

Telegram

Skype

Candy Crush

Periscope

Youtube

Facebook Msn

Instagram

Facebook

Preguntados

Clean Master

Apalabrados

Tu peso ideal

Mqrd

PokemonGo

Netflix

Altres (quines)

10. Si tens perfil a xarxes socials, com tens la informació de perfil de la xarxa que més utilitzes? (Públic/ Privat/

No ho tenc posat/ No ho sé)

Nom real

1 r llinatge

Pseudònim

Foto de perfil on se't reconeix perfectament

Una imatge que no reflecteix la teva identitat

La teva escola real

Data de naixement real / edat real

La teva adreça real

Número de telèfon real

11. Si tens smartphone, l'apagues? (Totalment en desacord/ Totalment d'acord)

El meu smartphone sempre està encès, no l'apag mai

L'apag durant les menjades

L'apag quan faig els deures

L'apag a l'hora de dormir

L'apag quan realitz altres activitats d'oci (futbol, pintura, anglès, dansa, jugar, ...)

COMPETÈNCIES DIGITALS

12. Posiciona't d'acord o en desacord de 1 a 5 davant les següents afirmacions:

Generalment, trobes el què cerques de manera àgil i amb els resultats esperats a Internet.

Ets capaç d'identificar si la informació és vàlida, fiable i si la procedència és de confiança a Internet.

Classifiques la informació de manera organitzada en carpetes i arxius que et permeti localitzar-la posteriorment.

Utilitzes eines de missatgeria instantània per conversar amb companys.

Participes a xarxes socials per Internet.

T'has comunicat amb alguna organització (política, empresa, ...) a través d'Internet per opinar, queixar-te, donar idees.

Participes a Internet de forma educada, evitant expressions ofensives en referència a la religió, raça, sexualitat, idees polítiques, etc.

Abans d'enviar un missatge per Internet el llegeixes varies vegades per assegurar-te de que s'entén i no té faltes d'ortografia.

Ets capaç de generar continguts digitals simples al manco en un format (text, taula, ...).

Ets capaç d'editar fotos, vídeos.

Coneixes les conseqüències de descarregar continguts digitals de forma il·legal (pelis, música, etc.)

Saps fer canvis bàsics en els «Ajustes» de les aplicacions que utilitzes.

Ets capaç de gestionar varies identitats digitals en funció del context o de l'objectiu.

Tens el dispositiu protegit amb antivirus actualitzats.

Utilitzes diferents contrasenyes i les modifiques periòdicament.

Ets conscient dels perills i conseqüències que pot tenir si qualcú es fa passar per tu a Internet.

Quan interactues a Internet (xarxes socials, xats, ...) no dones mai informació (fotos, dades personals) sobre la teva vida privada.

El teu perfil a les xarxes socials només el poden veure els teus amics (agregats a la xarxa social).

Només afegeixes com a amics, a les xarxes socials, a persones que coneixes fora d'Internet.

13. Quan actives la geolocalització del teu dispositiu? (No ho sé/ No l'activo mai o quasi mai/ Només quan la necessit/ Sempre la tenc activada)

SITUACIONS DE CONFLICTE

14. Coneixes algun alumne que (No en conec cap cas/ En conec un cas/ En conec més d'un cas)

Hagi rebut missatges o xats amb insults.

Hagi rebut missatges o xats amb amenaces.

Hagi rebut missatges o xats amb burles.

Sense el seu consentiment, algú hagi fet públic un vídeo compromès seu.

Sense el seu consentiment, algú hagi fet públiques fotos compromeses seves

Algú els hagi exclòs d'un xat

Sense el seu consentiment, algú s'hagi fet passar per ell/a a un xat

Sense el seu consentiment, algú s'hagi fet passar per ell/a a una xarxa social

Algú hagi escampat (per xat, blogs, webs, ...) rumors falsos sobre ell/a

Sense el seu consentiment algú hagi escampat (per xat, blogs, webs, ...) secrets o informació personal sobre ell/a

S'hagi sentit assetjat sexualment a través de missatges al mòbil, xat, correu electrònic, xxss, ...

15. Has passat per alguna de les situacions següents durant els darrers 2 mesos? (Mai/ A vegades/ varies vegades/ una o dues vegades al mes/ varies vegades a la setmana/ varies vegades al mes)

Has rebut missatges o xats amb insults.

Has rebut missatges o xats amb amenaces.

Has rebut missatges o xats amb burles.

Sense el teu consentiment, algú hagi fet públic un vídeo compromès teu.

Sense el teu consentiment, algú hagi fet públiques fotos compromeses teves.

Algú t'hagi exclòs d'un xat.

Sense el teu consentiment, algú s'hagi fet passar per tu a un xat.

Sense el teu consentiment, algú s'hagi fet passar per tu a una xarxa social.

Algú hagi escampat (per xat, blogs, webs, ...) rumors falsos sobre tu.

Sense el teu consentiment algú hagi escampat (per xat, blogs, webs, ...) secrets o informació personal sobre tu.

T'has sentit assetjat sexualment a través de missatges al mòbil, xat, correu electrònic, xxss, ...

16. Amb qui parles quan estàs preocupat o disgustat per alguna cosa? (Amb ningú/ Amb un amic/ga/ Amb un mestre/ Amb els pares/ Amb els germans/ Amb un adult amb qui confio/ Altres)

17. A qui contaries si estàs vivint o ets testimoni d'una situació de conflicte relacionada amb Internet? (A ningú/ A un amic/ga/ Al professorat/ Als pares/ A l'orientador/a del centre/ Als cossos de seguretat/ Al germans/ A un adult amb qui confio/ Altres)

18. Selecciona les accions que realitzaries en cada situació per intentar solucionar el conflicte (Esper que el problema es solucioni sol/ Ho explic als amics/ Escric al meu mur explicant el què passa/ Ho explic a un adult de la meva família amb qui confio/ Ho denuncio als cossos de seguretat/ Em pos en contacte amb el proveïdor (Facebook, Instagram,WhatsApp...) per a que actui/ Bloqueig a la persona que m'està molestant/ Canviar la privacitat (ex. contrasenya)/ Deix d'utilitzar Internet/ Altres)

Si algú et suplanta la identitat a Facebook o qualsevol altra xarxa social, què fas?

Si estàs rebent missatges a través de WhatsApp o alguna altra aplicació de missatgeria.

instantània on se t'està molestant contínuament, com actues?

Si ets testimoni d'algun abús a un company per part d'un altre company.

Si et sents assetjat/da sexualment a través d'Internet.

Si t'estan fent xantatge a través d'Internet.

Si algú publica fotos o vídeos teus sense el teu consentiment.

19. Com actues davant l'abús a un company? (Multiresposta) (Demano ajuda a un adult/ Intent frenar l'abús/ Em

sumo a l'atac/ Res/ Altres)

ENTORN DEL MENOR

20. Qui consideres que té més coneixements sobre l'ús d'Internet i de les TIC? (Multiresposta) (Jo/ Els meus pares
Els meus professors/ Els meus amics)

21. A qui demanaries ajuda tècnica per solucionar un problema amb el dispositiu? (Multiresposta) (Amics/ Pares/
Professors/ Altres)

22. Amb qui contrastaries la veracitat del contingut d'una web? (Multiresposta) (Amics/ Pares/ Professors/ Altres)

23. A qui demanaries ajuda per realitzar un treball de l'escola basat en l'ús d'Internet? (Multiresposta) (Amics/
Pares/ Professors/ Altres)

24. Amb l'opinió de qui et basaries a l'hora de descarregar una aplicació al mòbil? (Multiresposta) (De les
valoracions que tenguin l'App/ Dels comentaris que hi ha a Internet/ Dels amics/ Dels pares/ Del professorat/ Altres)

25. Demanes ajuda als teus pares si no trobes el que cerques a Internet? (Multiresposta) (Mai o quasi mai/
Normalment no/ Normalment sí/ Sempre)

6 Referències bibliogràfiques

- Escolapios Bilbao. (2015). Desarrollando la competencia digital en la escuela. <http://es.slideshare.net/ilopezdemunain/desarrollando-la-competencia-digital-en-la-escuela> [Consultat el 21-03-16]
- Ministerio del Interior. (2014). Encuesta sobre hábitos de uso y seguridad de internet de menores y jóvenes en España. <http://www.interior.gob.es/documents/10180/2563633/Encuesta+sobre+h%C3%A1bitos+de+uso+y+seguridad+de+internet+de+menores+y+j%C3%B3venes+en+Espa%C3%B1a/b88a590a-514d-49a2-9162-f58b7e2cb354> [Consultat el 08-04-16]
- ONTSI. (2014). Claves para una cultura TIC en la educación. Familia y TIC. http://www.ontsi.red.es/ontsi/sites/default/files/familia_y_tic.pdf [Consultat el 21-04-16]
- PISA. (2012). Qüestionari TIC de PISA. http://pisa2012.acer.edu.au/downloads/MS12_ICT_ENG.pdf [Consultat el 17-03-16]
- Protégeles. (2014). Menores de edad y conectividad móvil en España: Smartphones y Tablets. http://www.diainternetsegura.es/descargas/estudio_movil_smartphones_tablets_v2c.pdf [Consultat el 17-03-16]
- Sofie Vandoninck, Leen d'Haenens & Keith Roe. (2013). Online Risks, Journal of Children and Media, 7:1, 60-78, DOI: 10.1080/17482798.2012.739780 <http://dx.doi.org/10.1080/17482798.2012.739780> [Consultat el 21-03-16]
- Sureda, Jaume, et al. (2009). El ciberassetjament entre els joves. Característiques i impacte del cyberbullying entre l'alumnat d'ESO de les Illes Balears.
- UOC. (2008). La integració d'Internet en l'educació escolar espanyola. http://www.uoc.edu/in3/integracion_internet_educacion_escolar/esp/pdf/informe_escuelas.pdf [Consultat el 17-03-16]

- González Arévalo, Blanca. (2015). Los Observadores ante el Ciberacoso (Cyberbullying).
<http://www.investigacionenlaescuela.es/articulos/R87/R87-6.pdf>